

ธรรมะต้องประจักษ์

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเห็นใหม่ เขาว่าเป็นธรรมชาติ ฝนตกมันก็เทศน์ให้ฟังแล้วกัน
หนึ่ง จบแล้วเป็นพระอรหันต์กันหมดแล้ว เพราะธรรมะเป็นธรรมชาติ ฝนตกต้องตามฤดูกาล
แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเนะ ต้องเห็นใหม่ ธรรมะต้องประจักษ์
ธรรมะต้องประจักษ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประจักษ์ต่อหน้า ประจักษ์ต่อหน้าขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย พอประจักษ์ต่อหน้าเห็นใหม่เสวยวิมุตติสุขอยู่

เสวยวิมุตติสุขอยู่ แล้วจะเทศนา จะสั่งสอนใครได้อย่างไรน้อ จนพรหมมานิมิตต์เห็น
ใหม่ ตัดสินใจว่าจะสอน ตัดสินใจว่าจะเผยแผ่ธรรม ตัดสินใจว่า...เพราะสิ่งนี้นั้น...เพราะคนที่
เข้าไปสัมผัสคนที่เข้าไปรู้ธรรม ธรรมะต้องประจักษ์ ประจักษ์ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจนี้เป็นธรรมล้วนๆ ใจ ธรรมเหนือโลกใจ

ในปัจจุบันนี้เราประพฤติปฏิบัติกัน ใจของเราโลกล้วนๆ ใจเรากิเลสล้วนๆ ใจ แล้ว
เอาไปศึกษาธรรมนะ มันเป็นธรรมะเพื่อเจ้อ มันไม่ประจักษ์กับตัว มันประจักษ์กับใจขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะขณะที่ประจักษ์กับใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใจขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเจ้าชายสิทธิ์ดะออกแสวงหา ทุกข์ทรมานเห็นใหม่ ทุกข์ทรมาน
ทุกกรกิริยา ต่อสู้กับกิเลสมาตลอด ได้ฝ่าฟันกับมัน ได้ต่อสู้ฝ่าฟันกับกิเลสมาโดยตลอดเห็นใหม่
แล้วเวลาต่อสู้นาคไหนปฏิบัติขนาดไหน มันก็ไม่เข้าถึงสักจะความจริง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดเองเห็นใหม่ มาเข้าใจว่าเราสร้างบุญญาธิการ
มา เราจะต้องค้นคว้าของเราเองเห็นใหม่ นึกถึงโคนต้นหว้า อานาปานสติเนั้น แล้วเวลาเกิด
ขึ้นมาเห็นใหม่บุพเพนิวาสานุสสติญาณ จุตูปปาตญาณ เห็นใหม่ อาสวัคขยญาณ วิชชา ๓ เกิด
กับใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะเสวยวิมุตติสุขอยู่ เสวยวิมุตติสุขอยู่นะ จะสอน

ใครได้หนอ เพราะโลกกับธรรมไม่ใช่อันเดียวกัน ใจที่เป็นโลกก็จะเป็นโลกตลอดไป ใจที่เป็นโลก ทำอย่างไรก็โลก พิจารณาอย่างไรก็โลก เพราะใจเป็นโลกๆ

แต่ถ้าใจเป็นธรรมเห็นใหม่ ใจเป็นธรรมเพราะเหตุใด ใจเป็นธรรมเพราะใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประพฤติปฏิบัติ ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ค้นคว้า ได้กระทำขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ มันเลยว่าจะสอนใครได้หนอ เพราะมันเป็นความจริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันประจักษ์ในกลางหัวใจ มันรู้อยู่เต็มหัวอก ถึงสุดท้ายแล้วนะเวลาพรหมมานิมิตต์ด้วย ด้วยความปรารถนามารือสัตว์ขันธ์ด้วย ด้วยอำนาจวาสนาบารมีด้วยเห็นใหม่ จะเอาใครก่อนเห็นใหม่ จะไปเอาอาพาธคาบสัปดาห์ไปแล้วเห็นใหม่

ไปเทศน์ปัญจวัคคีย์ ปัญจวัคคีย์เป็นผู้ที่อุปัฏฐากอยู่นะ ปัญจวัคคีย์นี้ต่อต้านตลอด เวลาจะไปเห็นใหม่ เราสัญญากันว่าจะไม่รับนะ เดินมาแล้วเห็นใหม่ คูสิ คนมักมากเดินมาแล้ว เราจะไม่ต้อนรับ สัญญาด้วยกันเห็นใหม่ แต่ถึงเวลาแล้วโดยความคุ้นเคยเห็นใหม่ มากก็ต้อนรับหมด เวลาแสดงธรรมเห็นใหม่ จะแสดงธรรมอะไรต่อต้านตลอด ความคิดของโลกก็คือโลก ไม่ใช่เป็นธรรมหรือ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เธอจงเงี่ยหูฟังนะ เราไม่เคยพูดใช้ใหม่ที่เราสิ้นกิเลส เราไม่เคยพูดใช้ใหม่ที่เราเป็นพระอรหันต์ เพราะสุภาพบุรุษเขาไม่พูดกันง่ายๆ ใ้เดี๋ยวนี้ปัจจุบันนี้มันพรา้พ้อกันไปหมดเห็นใหม่ สิ่งที่ว่าเราไม่เคยพูดที่ไหน ใจไม่เป็นธรรมก็ไม่เป็นธรรม เพราะใจไม่เป็นธรรมถ้าพูดแล้วมันมีความผิด เพราะถ้าใจเป็นโลกพูดธรรมะมันก็ผิด ใจเป็นโลกพูดธรรมะมันก็เรื่องโลกๆ เห็นใหม่ ไปจำใครมามันก็โลกๆ แล้วสมัยนั้น มันยังไม่มีธรรม มันพูดไม่ได้หรือ ใจเป็นโลก เราก็ไม่เคยบอก

ปัจจุบันนี้ใจเป็นธรรม เธอเคยได้ยินอย่างนี้ใหม่ เห็นใหม่คนมันนึกคิดขึ้นมา เธอเคยได้ยินคำนี้ใหม่ อยู่ด้วยกันมา ๖ ปี เราเคยบอกใหม่ที่เราไม่รู้ไม่รู้ เราไม่เคยพูดเลยเพราะเราไม่รู้ คนจริงไม่รู้เขาก็บอกเขาไม่รู้ แต่ในปัจจุบันมันไม่รู้แต่มันไปเอาธรรมะพระพุทธเจ้ามาบอกว่ามันรู้ พอยิ่งรู้เข้าไปมันก็ยังถลาลึกไปเห็นใหม่ ใจทุกดวงมีนิพพานอยู่ในหัวใจแล้ว เราประพฤติปฏิบัติไปนิพพานมันจะเบ่งบานออกมาในหัวใจ

มันจะเบ่งบานมาจากไหน เพราะใจทุกดวงมัน โคนอวิชชามัน โคนมารครอบงำอยู่ เพราะมันไม่รู้ มันก็เลยพุดออกไปเพื่อเจอ ถ้าใจทุกดวงมีนิพพานอยู่แล้ว จะไม่มีดวงใจดวงไหนตกไปในนรกอเวจี นิพพานมันจะโผล่ออกมาทั้งนั้น ถ้าใจทุกดวงมันตกนรกอเวจี ถ้าตกนรกอเวจีเห็นใหม่เทวทัตก็ตกนรกอเวจี แล้วเทวทัตจะกลับมาเป็นปัจเจกพุทธเจ้าได้อย่างไร ใจของพระเทวทัตจะมาเป็นปัจเจกพระพุทธเจ้า เพราะใจของพระเทวทัตก็สร้าง สร้างบุญมาอยู่กับเจ้าชายสิทธัตถะมาตลอดเห็นใหม่ สร้างบุญคุณธิการมาเหมือนกัน

แต่บุญมันมีกุศล ก็ทำมานสมาบัติเหมือนกัน คนทำดีทำชั่วถ้ามีสติปัญญามันก็ทำชั่วได้มากกว่า มีสติ มีสมาธิ มีสติมีปัญญาก็ทำได้ชั่วมาก คนที่มีสติคนที่ปัญญาน้อยก็ทำได้ชั่วน้อย ถ้าคนมีสติปัญญาในทางที่ดีมันก็ดีมากเห็นใหม่ มันมีสติมีปัญญาของมันเหมือนกันแต่ทางดีทางชั่ว ทางชั่วมันก็ตกนรกอเวจีไปเห็นใหม่ ถ้ามันมีนิพพานอยู่ มันทำชั่วทำไม

ถ้าจิตมันมีนิพพานในหัวใจแล้วมันก็ต้องพ้นไปสิ มันตกนรกอเวจีไปก่อน ตกนรกอเวจีไปก่อน แต่เพราะเขาทำดีทำของเขาเหมือนกันเห็นใหม่ การทำอันนั้นถ้าเป็นปัจเจกพุทธเจ้าว่าธรรมะนิพพานมันอยู่ในหัวใจอยู่แล้ว เพราะเขาได้ทำดีของเขา แต่มันมีนิพพานที่ไหนมันตกนรกอเวจี แต่เพราะบุญกุศลอันนั้นมันส่งเสริม ส่งเสริมว่าต่อไปพ้นขึ้นมาแล้วก็เจ็ดหลาย เจ็ดหลายเห็นใหม่เจ็ดหลาย

แล้วก็ต้องมาคิดว่าพระปัจเจกพุทธเจ้าจะเกิดเองได้อย่างไร เพราะปัจเจกพุทธเจ้าก็เหมือนพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ เทวทัตต้องมาตรัสรู้ ต้องมาต่อสู้นิพพานไม่โผล่มาหรอก ในใจพระเทวทัตตอนนี้มันไม่มีนิพพานหรอก ในใจเทวทัตตอนนี้อยู่ในนรกอเวจียังเสวยทุกข์อยู่นั้น มันยังไม่มีนิพพานในหัวใจแม้แต่บัดเดียว

แต่เพราะบุญกุศลเวลาสร้างมาแล้ว พ้นจากนรกอเวจีขึ้นมาแล้วต่างหากละ พ้นจากนรกอเวจีมาเศษบุญเศษกรรมใช้หมดแล้วต่างๆ แล้วมาประพฤติปฏิบัติเนะ เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเกิดได้อย่างไร พระปัจเจกพุทธเจ้ากับพระพุทธเจ้าเกิดเพราะคันคลว่า เพราะมีการกระทำในหัวใจ นิพพานมันเกิดเพราะเหตุการกระทำ นิพพานมันเกิดเพราะมรรคญาณ นิพพานมันจะไม่เกิดหรอก มันจะโผล่ขึ้นมาเอง ไม่มีหรอก เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้หรอก

เพราะความไม่รู้มันเข้าใจผิดเห็นใหม่ สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมา สิ่งที่ไม่รู้พูดมันก็ผิดหมด แต่ถ้ารู้พูดมันก็ถูกหมดนะ ทุกคนมีสิทธิ ทุกคนมีหัวใจเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเทศนาว่าการปัญจวัคคีย์ เองเงี้ยหลงฟัง เราไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ แต่ปัจจุบันเรารู้ เราจะแสดงธรรมให้ฟังเห็นใหม่ เวลาแสดงธรรมให้ปัญจวัคคีย์ฟัง ทเวเม ภิกขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ อตตกิลมณานุโยค สุข ทุกข์ ทุกข์ ทุกข์ นั้น สุข กามสุขัลลิกานุโยคก็ไม่ควรเหมือนกัน ใ้อที่ง่าย ๆ ลัดสั้นๆ ก็ไม่ควร

อตตกิลมณานุโยค เห็นพระป่าปฏิบัติแล้วมันทุกข์มันยาก สิ่งนี้มันทุกข์มันยาก มันทำให้ลำบากเปล่า เอา กามสุขัลลิกานุโยคดีกว่า เอาความมันง่ายดีกว่า มันเป็นไปได้ทั้งสองทาง อตตกิลมณานุโยคมันก็เป็นไปไม่ได้ เพราะมันไม่มัจฉิมาปฏิบัติ เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่แสดงธรรมนี้ มันจะพูดถึงมัจฉิมาปฏิบัติ ถ้า กามสุขัลลิกานุโยคมีแต่ความสุขเห็นใหม่ มีแต่ความเรียบง่าย มันก็เป็นไปไม่ได้อยู่วันยันค่ำ มันไม่ใช่ทางสายกลาง

ทางสายกลางอยู่ตรงไหน ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ ทเวเม ภิกขเว เห็นใหม่ ทางสายกลาง คำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ มรรค ๘ เป็นทางสายกลาง ถ้าทางสายกลางถูกต้องตามทางสายกลางนั้น นี่เพราะปัญจวัคคีย์ค้ำในหัวใจเห็นใหม่ พระพุทธเจ้าบอก ถ้ามรรคญาณยังไม่เกิดในใจของเรา เราจะไม่ปฏิญาณตนว่าเป็นพระพุทธเจ้า นี่มรรคญาณมันเกิดขึ้นมาเห็นใหม่ มันเกิดขึ้นมาในหัวใจ นี่ทางสายกลาง

ถ้าทางสายกลางก็ต้องมรรค ๘ ทางสายกลางก็ต้องต่อสู้ การต่อสู้ด้วยเต็มหัวใจนั้น เพราะหัวใจนั้นเห็นใหม่ จิตตภาวนา จิต ปฏิสนธิจิต จิตมันเป็นคนตายคนเกิด จิตมันเป็นทุกข์ของมันตลอดไป แล้วเราเกิดมา มีอำนาจาสนา เราได้เกิดมาพบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเกิดมาพบธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่วางไว้ สิ่งนี้มันมากระตุ้นกับเรา แต่เพราะหัวใจของเราหัวใจของเรามันมีคบอดเอง มันถึงเข้าใจผิดไป ตามสภาพของมัน มันเป็นการประพฤติปฏิบัติโดยกิเลสครอบงำ

แต่ถ้าเป็นจริงเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการเห็นใหม่ มรรค ๘ สิ่งต่างๆ มรรคญาณ สัจจญาณ เกิดขึ้นจากหัวใจของเรา พระอัญญาโกณฑัญญะฟังไป ฟังไป เห็นใหม่ พระอัญญาโกณฑัญญะฟังไป ฟังไปเห็นใหม่เพราะอะไร เพราะทำสมาธิมากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปี ปัญจวัคคีย์อุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี ทำสมาธิจิตตั้งมั่นมาอยู่แล้ว แต่ไม่มีทางออกเห็นใหม่

เวลาพระพุทธเจ้าเทศนาว่าการไป อัญญาโกณฑัญญะใช้ปัญญาตามไป ปัญญาตามไป ปัญญา กับสมาธิที่มันมีอยู่เป็นพื้นฐานของใจอยู่แล้ว มรรคญาณมันเกิดรวมตัวไข่มุม สิ่งใดมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา โอ้อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ ทำไมฟังด้วยกัน พระอัสสชิ พระมหานามะ ทำไมไม่เป็นพระโสดาบันละ เทศน์ธรรมจักรขึ้นมาทำไม บรรลุธรรมเฉพาะพระอัญญาโกณฑัญญะละ

ถ้ามันเป็นธรรมชาติ มันเป็นธรรมดา มันเป็นสิ่งที่เสมอภาค มันก็ต้องรู้เหมือนกันสิ อุปัฏฐากองศ์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้ามาด้วยกัน ๖ ปี เหมือนกัน ปฏิบัติมาด้วยกัน ๖ ปี เหมือนกัน ทำไมพระอัญญาโกณฑัญญะรู้ไปก่อนละ นี่ไง มันเป็นจริตนิสัย มันเป็นข้อเท็จจริงของใจแต่ละดวง มันไม่ได้เป็นที่ว่าใครทำก็ทำได้ ต้องได้ เป็นไปไม่ได้หรอก มันเป็นสิ่งที่ เป็นไปไม่ได้ เป็นความเพ้อเจ้อ เป็นความนึกเอาเห็นใหม่ เพราะเรานึกเอา เราคิดของเราเอง ไม่เป็นความจริง มันเลยเป็นธรรมะปลอมๆ ใจ

ธรรมขององค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะต้องประจักษ์แก่ใจขององค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แต่ในปัจจุบันนี้มันธรรมของใคร มันธรรมะของกิเลสนะ มันไม่ใช่ธรรมขององค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาประพฤติปฏิบัติธรรม การกระทำของเราในปัจจุบัน เราทำแต่ความมักง่าย ทำแต่ความสะดวกสบายเพราะอะไร เพราะกิเลสมันข่มขู่อยู่กลางหัวใจนะ มันเป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมด พอกิเลสทำไป เห็นใหม่

เวลาประพฤติปฏิบัติธรรมก็ประพฤติปฏิบัติโดยกิเลส พอปฏิบัติโดยกิเลสไป ธรรมะกิเลสมันไปสมยอมกัน สภาวธรรม สภาวธรรม เพราะเราศึกษาไง เราศึกษาเราดู ดูดี เดียวนี้เรามีเงินมีทองเห็นใหม่ เราเสกได้ทุกอย่างเลย เราต้องการปัจจัยเครื่องอาศัยขนาดไหน เราต้องการเพชรนิลจินดาขนาดไหน เราเสกได้ทั้งหมดเลย นี่ไงแล้วเป็นธรรมแล้วหรือไม่ละ

มันก็เป็นธรรม เป็นธรรมเพราะอะไร เพราะมันถูกต้องชอบธรรม เราไม่ได้ลักขโมยใครมานะ เราซื้อเราหาของเรามา นะ แต่เราทำอะไรไม่เป็นสักอย่างหนึ่งนะ ทำอะไรไม่เป็นเลย แต่เพราะเรามีเงินมีทอง เราทำของเราได้ นี่เพราะเรามีจิต เพราะเรามีชีวิต เพราะธรรมะขององค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมสาธารณะ

แล้วเรามีชีวิตเรามีจิตไข่มุม จิตมันมหัศจรรย์ จิตมันแปลกประหลาดมหัศจรรย์มาก เวลามันตรึกในธรรมขึ้นมา มันจะมีความรู้ความเห็นของมันไปตลอด นี้อย่างนี้เป็นธรรมแล้ว

หรือ มันไม่เป็นธรรมหรือ ถ้าเป็นธรรมเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาเพราะอะไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาจากมรรคญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วเราบรรลุมรรค บรรลุมรรคขึ้นมาจากด้วยอะไร เราไปซื้อหามาจากไหน สมาธิ ปัญญาเราไปซื้อหามาจากไหน สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นมาได้อย่างไร มันไม่เกิดขึ้นมาตามความเป็นจริง แต่ถ้าทางโลกเขาซื้อหากันมา มันเป็นการสมยอมกันระหว่างธรรมกับกิเลสใจ มันไม่สะอาดบริสุทธิ์ มันเป็นการสมยอมกันในหัวใจนั้น ถ้าหัวใจนั้นสมยอมกัน มันไม่เป็นความจริง มันจะเป็นธรรมะมาจากไหน มันกิเลสล้วนๆ เลย มันอ้างอิงไปตลอด

เพราะอะไร เพราะเราเกิดมาพระพุทธศาสนา มันน่าเศร้าใจ มันน่าเศร้าใจว่าเราเกิดมาแล้วเห็นใหม่ เราเกิดมาแล้วถ้าเรามีโอกาสของเรา เราควรทำตามข้อเท็จจริงของเรา ให้มันเป็นไปได้ตามข้อเท็จจริงอันนั้นถ้าเรามีอำนาจวาสนา ทั้งๆ ที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วเราออกประพฤติปฏิบัติด้วย ออกประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ ถ้าไม่ได้ประพฤติปฏิบัติเพราะอะไร เพราะจิตใต้สำนึกของชาวพุทธทั้งหมดนะ จิตใต้สำนึก ทุกคนปรารถนาดีทั้งนั้น

แต่การปรารถนาดีมันเป็นความจริงใหม่ละ ศรัทธาเนี่ยมันฆ่ากิเลสได้ใหม่ ความเชื่อความศรัทธาเราฆ่ากิเลสได้ใหม่ แต่ถ้าไม่มีความเชื่อความศรัทธา เราจะมาประพฤติปฏิบัติกันใหม่ มันก็ต้องอาศัยความเชื่อความศรัทธาเป็นพื้นฐานใจใหม่ ถ้าความเชื่อความศรัทธาเป็นพื้นฐานขึ้นมาแล้ว เราเข้าไปศึกษาเราต้องมีปัญญาของเรา นี่อาศัยแต่ความเชื่อความศรัทธาของเราแล้ว ไม่ได้ใคร่ครวญ ไม่ได้คิดเลยว่ามันจะเป็นความจริงไปได้อย่างไร

คนที่ประพฤติปฏิบัติมา ครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติมาแทบล้มแทบตายนะ ธรรมะอยู่ฝากตาย แล้วเราประพฤติปฏิบัติกันมา เราล้มลุกคลุกคลานมาขนาดไหน ใจเราเคยดีขึ้นมาใหม่ เราเคยเสื่อมใหม่ มันก็เป็นเรื่องธรรมดา เราเคยเจริญ เราเคยเสื่อมมาแล้ว เราล้มพัสมาแล้ว แต่ขณะที่ปัจจุบันนี้ เวลามันไปสมยอมกันในหัวใจ มันสมยอมกัน พอมันสมยอมกันขึ้นไป ทุกคนปฏิบัติไปแล้ว ได้เห็นผลตามนั้นใหม่...เห็น

เห็นผลตามนั้นเพราะเหตุใด เห็นผลตามนั้นเพราะมันเป็นธรรมดาใจ มันเป็นธรรมดาของมันเอง มันเป็นเช่นนี้เองที่ว่ามันเป็นธรรมดา มันเป็นธรรมดาของมันเอง แต่เราไม่ได้ทำอะไรมันเลย เราไม่ได้ทำอะไรมันก็เป็นธรรมดาของมันเห็นใหม่ เราตริกันในธรรม เรามาศึกษา

เห็นไหม มันเป็นคนดีขึ้นมาใหม่...เป็น แล้วคนนอกศาสนาเขาเป็นคนดีไหม เขาไม่มีศาสนาในหัวใจเลย เขาเป็นคนดีก็มี แล้วคนดีก็เกิดตายมาซะใหม่ มันก็เกิดตายไป ก็เป็นคนดีใหม่...ดี ดีก็ต้องเกิดตายอีก ดีของโลกไง

แต่ดีของธรรมละ ดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะนะ จะได้ขึ้นครองราชย์อยู่แล้วนะ เพราะไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันสะเทือนหัวใจ เอ๊ะ...ถามอำมาตย์เลยว่าเราต้องเป็นอย่างนี้ด้วยหรือ...เป็น ทุกคนเกิด แก่ เจ็บ ตาย หมด ถ้าเกิด แก่ เจ็บ ตาย เราจะเป็นจักรพรรดิ เราจะอยู่ครองเรือนไป เราต้องเกิด แก่ เจ็บ ตาย อย่างนี้อีกกี่รอบละ

เพราะบุญญาธิการมันสร้างมาเห็นไหม ถ้ามันมีเกิด มีแก่ มีเจ็บ มีตาย แล้วมันต้องมีฝ่ายตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายทำไมมันถึงเกิด ถึงแก่ ถึงเจ็บ ถึงตาย แล้วทำไมมันถึงไม่เกิด ทำไมถึงไม่แก่ ถึงไม่เจ็บ ไม่ตาย มันต้องมีฝ่ายตรงข้าม มันต้องมีการกระทำ มันต้องมีความรู้จริงเห็นไหม นี่ไงมันประจักษ์ขึ้นมากลางหัวใจ พอมันประจักษ์ขึ้นมากลางหัวใจ มันกระทำขึ้นมา มันมีความจริงของมันขึ้นมา เพราะมีการกระทำ

แต่ในปัจจุบันนี้ เราไปปฏิบัติกัน เราทำอะไรกัน แล้วธรรมะ เราบรรลุธรรม มันธรรมะมาจากไหนที่มาบรรลุธรรมขึ้นมา แล้วออกปฏิบัติเห็นไหม มีความเชื่อ ความศรัทธา ความศรัทธาฆ่ากิเลสไม่ได้ แล้วการฆ่ากิเลส เราจะเชื่อใครว่าเขาฆ่ากิเลสได้ มันฆ่ากิเลสได้ มันเป็นคำพูดของเขา เพราะเรายังไม่เคยปฏิบัตินะ

มันน่าสังเวชนะ คุณติ ในทางโลกเขาหลอกลวงกันเห็นไหม เขาเอาพันธู์กล้าต่างๆ ที่ออกมาขายจะให้เกษตรกรเขาไปปลูก เสร็จแล้วมันไม่มีผลเห็นไหม คุณติ ปาล์มมันก็มีแต่ใบ ยางกรี๊ดแล้วก็ไม่มียาง สิ่งที่เขาหลอกลวงกัน มันทำให้คนชาวไร่เกษตรกรเขาเสียโอกาสนะ เขาเสียโอกาส เขาเป็นหนี้เป็นสิน มันน่าสังเวชมาก แต่ไอ้คนที่มันทุจริต มันเอาแต่เงิน มันหลอกลวงเขา แต่ทุกข์ที่มันกระจายออกไปทั่วเกษตรกรทั้งประเทศ มันมากมายขนาดไหน แต่เขาไม่รู้ไม่เห็นหรือว่าเขาทุกข์ยากขนาดไหน

แล้วนี่ในการประพฤติปฏิบัติของเราก็เหมือนกัน ถ้าเราไปตามทางที่เขาชักนำกันไป มันก็เหมือนกับดูใบ ปาล์มพันธู์ดูใบเขาเอาใบไว้ให้ดูไม่มีผล ในการประพฤติปฏิบัติเราเป็นคนดี ๆ

คนดีแล้วมันได้อะไรขึ้นมา คนดีมันมีประโยชน์อะไรกับเรา เราได้จับต้องจริงหรือเปล่า ทำไมมันเสื่อมสภาพไปล่ะ

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา สมมติเป็นอย่างไร มันต้องมีเหตุมีผล ไม่ใช่มีใบเอาไว้ดู ใบกินไม่ได้ด้วย มันเป็นกระถิน เป็นสะเดา เรายังเก็บใบมากินได้นะ ใต้นี้มันก็กินไม่ได้ ใบก็กินไม่ได้ แล้วก็ผลาญเงิน ผลาญทองไป ผลาญกาลเวลาของเราไป ผลาญชีวิตของเราไป เราต้องลงทุนลงแรง เราเป็นหนี้เป็นสินเขา นั่นเป็นหนี้เป็นสิน นี่เห็นแล้วมันยังนั่งคอตกกันนะ

แต่ในการประพฤติปฏิบัติเรา แล้วชีวิตที่เราเสียเวลาไปล่ะ ปฏิบัติลงทุนลงแรงไป ตั้งใจปฏิบัติแล้วมันได้ผลมาล่ะ มันเอาอะไรมาเป็นประโยชน์เห็นไหม ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เราหลงเสียดีกว่า เราทำเราผิดพลาดขึ้นมา ดีกว่าเราชี้ให้คนอื่นผิดพลาด คนผิดพลาด กรรมมหาศาลเลย เพราะชีวิตของเขา ชีวิตของเขา กาลเวลาของเขา เขาควรทำได้ประโยชน์ของเขา แล้วมาเชื่อเรา เพราะเราก็หลงผิดของเราเห็นไหม

นี่ในธรรมะสมยอมกับกิเลส กิเลสในหัวใจของเรา แล้วอ้างธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วสมยอมกันไป สมยอมในใจของเรา แล้วเราก็เชื่อของเรา โทกหกดัวเองจนตัวเองเชื่อนะ เพราะถ้าจิตมันมีกิเลสอยู่ คนเราธรรมดาถ้ามันมีสิ่งใดอยู่ในหัวใจอยู่ มันต้องแสดงออกเป็นธรรมดา มันเป็นไปไม่ได้หรือว่ามีกิเลสแล้วจะปฏิบัติไปแล้วว่าจะสำเร็จไปตลอด ที่จะไม่รู้สึกตัว มันต้องรู้สึกตัว เพียงแต่ว่าจะพูดหรือไม่พูด ถ้าพูดออกมามันก็แก้ไขได้ คนเราจะมีโอกาสแก้ไข ถ้าจะแก้ไขนะ ที่นี้มันไม่ยอมแก้ไข เพราะมันถลำไปแล้วเห็นไหม

สิ่งต่างๆ เคี้ยวนี้มันเกิดขึ้นมาแล้ว เราจะคิดอย่างไร มันว่าเป็นธรรมนะ ถ้าคนมันไม่มีวุฒิภาวะ เวลาจิตมันพิจารณาของมันไป การประพฤติปฏิบัติ ถ้าคนภาวนาเป็น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ท่านถึงบอกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ทาน ศีล ภาวนา ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าไม่มีสมาธิ มันไม่มีจุดยืน ไม่มีการแก้ไขเข้าไปในหัวใจของตัว เราไม่สามารถจะเข้ามาแก้ไขข้อมูลในหัวใจ ถึงเป็นสมาธิที่มันจะเกิดปัญญาเป็นโลกุตตรปัญญาที่จะเข้าไปฆ่ากิเลส ที่ประจักษ์กับใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้ามันประจักษ์กับใจ มันพูดสิ่งใดทำสิ่งใดมันก็ไม่แตกต่างกัน แตกต่างกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความแตกต่างเห็นไหม เพราะมันมีสมาธิอบรมปัญญา ปัญญาอบรม

สมาธิ ถ้าจิตเรากำหนด พุทฺโธ พุทฺโธ จนจิตเราเป็นสมาธิอบรมปัญญา มันมีสมาธิเพราะอะไร เพราะปัญญาของโลกๆ พุทฺโธ พุทฺโธ ก็เป็นปัญญาอันหนึ่งนะ

ถ้าเราโง่งจนพุทฺโธไม่ได้เห็นใหม่ คุณติ พระจุฬปิ่นตกเห็นใหม่ พี่ชายให้บอกเลย ให้ท่องคาถาอยู่คำเดียวยังท่องไม่ได้ อะไรก็ท่องไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้หมดเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไปสักเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเอามา มาลูบฝ่าขาว สิ่งนี้ฝ่านี้ขาวหนอ ขาวหนอ ทำไมสำเร็จขึ้นมาได้ละ สิ่งที่ยังสำเร็จขึ้นมาได้เพราะมันมีอำนาจวาสนา มีการกระทำจิต นี่มีการกระทำจิตนี้มันมีการกระทำนะ มันเคลื่อนไหวออกไป

ไอ้ที่นี่ของเราคิดของเราไปเองนะ ทำของเราไปเอง มันไม่มีมรรคญาณ มันไม่มีความเป็นจริงขึ้นมาจากหัวใจ ถ้ามีความเป็นจริงจากหัวใจขึ้นมา มันเป็นอย่างไรละ มันไม่ได้ชำระ มันไม่ได้เป็นไป ถ้าไม่ได้ชำระ ไม่ได้เป็นไป เราไม่ได้ทำความสะอาดขึ้นมา มันต้องแสดงออก สิ่งที่ว่าถ้ามันมีอยู่ในหัวใจนะ มันต้องแสดงออก เพียงแต่ว่าคนจะหลงหลงขนาดไหนนะ มันหลงคนเราคุณติ คุณคนที่เขาเสพยาเสพติด เขาอะไร เขารู้ตัวของเขานะ เขาก็เสียใจของเขาอยู่ มันไม่ยอมทำแต่มันถลาลไปแล้ว

จิตใจของเราเวลาปฏิบัติมันเสพอะไรเข้าไปละ ก็เลศกับกรรมมันเสพอเข้าไป พอจิตมันเสพออย่างนี้เข้าไปแล้ว มันก็รู้ แต่ถ้ามันเป็นสมาธิขึ้นมา ความดีขึ้นมา สิ่งที่เป็นความสะอาดบริสุทธิ์ คุณติ เรากินข้าวเข้าไปในกระเพาะ เราจะกินจนล้นคอกจนออกมาที่ปากเลยได้ใหม่ อืม แล้วมันก็ต้องหยุดเป็นธรรมดา

ถ้าจิตมันเป็นสมาธิ มันก็คือสมาธิ ความอึดหน้าสำราญของใจ ความอึดหน้าสำราญของร่างกาย ความอึดหน้าสำราญที่เราได้มีเครื่องอยู่อาศัย แต่อึดแล้วพรุ่งนี้ต้องกินอีกใหม่ มันก็ต้องกินเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้าร่างกายของเราจิตเรามันอ่อนแอ พอจิตอ่อนแอขึ้นมา เวลาตรีกในธรรม มันตรีกในธรรม เป็นคนดีใหม่ โอ้...เมื่อก่อนเป็นคนไม่ดีเลย เป็นคนที่โทสะ โมหะทั้งนั้น แต่เดี๋ยวนี้มาศึกษาธรรมเป็นเทวดาไปเลย ดีไปหมด ดีมันก็ดีโลก ใครเป็นคนดีทุกคนก็พอใจเป็นเรื่องธรรมดา แต่ดีมันดีของใคร ถ้าดีอย่างนี้แก็กิเลสได้ใหม่

ถ้าดีอย่างนี้แล้วแก็กิเลสได้ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องสละราชวังออกมา ทำไมไม่ปฏิบัติในราชวังนั้น ทำไมไม่ปฏิบัติ ก็เป็นคนดีเหมือนกัน ดูพระเวสสันดรดีเสียสละมาทุกอย่างเลย เสียสละทั้งนั้น แม้แต่นางมัทรี เสียสละลูก เสียสละเมีย เสียสละแม้แต่ช้างคู่ศึก

ทุกอย่างเสียสละหมดเลย เสียสละแล้วเป็นคนดีใหม่ เป็นคนดีทำไมชาวบ้านเขาไล่ออกจากเมือง มันเป็นคนดีของใคร

เหมือนกัน เราว่าปฏิบัติแล้ว เรามันก็ดีแล้ว มันเป็นวุฒิภาวะนะ จิตของเขาอ่อนแออย่างนั้น เขาปฏิบัติกันอย่างนั้น เขาเป็นคนดีได้ขนาดนั้น มันก็เป็นกระพี สิ่งที่เป็นกระพี แต่อย่าพูด อย่าพูดว่านี่คือการประพฤติปฏิบัติที่จะเข้าสู่โลกุตระธรรม มันเป็นการประพฤติปฏิบัติ มันเป็นศีลธรรมจริยธรรมให้ฝึกคนให้เป็นคนดี สัตว์เห็นใหม่ สัตว์เขาเอามาฝึกใช้ใหม่ ให้เป็นสัตว์ใช้งาน สัตว์ใช้งานมันดีกว่าสัตว์ใช้งานไม่ได้ เพราะสัตว์เขาไม่ได้ฝึก รากามันแตกต่างกัน สัตว์มันยังมีสัตว์ทำงานเป็นกับสัตว์ทำงานไม่เป็นนะ

เห็นใหม่ เรานับถือเป็นชาวพุทธ เราปฏิบัติขึ้นมา ปฏิบัติเป็นหรือปฏิบัติไม่เป็น ปฏิบัติเป็นคนดีไม่เป็นคนดี ชาวพุทธเป็นคนดีเห็นใหม่ สิ่งที่เป็นคนดี ถ้าพูดถึงชาวพุทธของเราอยู่ในศีล ๕ กฎหมายแทบไม่จำเป็นต้องใช้เลย กฎหมายไว้บังคับใคร แต่นี่มันหน้าไหว้หลังหลอก กฎหมายมีอะไรมันก็เปลี่ยนไปเรื่อย กฎหมายมีขนาดไหน ไอ้โจรสล่อนอก มันขนไปหมดเลย กฎหมายแก้กฎหมาย นี่ก็เหมือนกันธรรมะทำผิดธรรมะ ธรรมะแก้ธรรมะให้เหมือนกับความปลอดภัยของเรา มันยังแก้ธรรมะเลย แก้หมดทุกอย่าง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้วมรรค ๘ มันบอกไม่ต้องทำ ไปนั่งกินนอนกิน มันจะเป็นไปได้ นี่ใจมันไปสมยอมกัน มันไปสมยอมกันแล้วมันได้ประโยชน์เฉพาะมัน แต่พวกเราปฏิบัติมันไม่ได้สิ เขาสมยอมกัน เขาได้ประโยชน์กัน แต่ของเรานี้แก้กิเลสได้ใหม่ แต่เวลาเขาสมยอมกันเขาได้ประโยชน์กัน

เวลาเราปฏิบัติเราบอก เราดีขึ้น ดีขึ้น ก็ดีขึ้นเพราะคนไม่มีสติ แต่เดิมเราปล่อยตัว เราไปตามแต่อำนาจของกิเลส ในปัจจุบันนี้เรามีสติสัมปชัญญะยับยั้งไว้ตั้งสติไว้เราก็ดีขึ้น แต่ดีขึ้นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระไตรปิฎกมีทุกอย่างเลย สอนตั้งแต่ใคร สอนตั้งแต่เด็ก สอนให้คนเป็นคนดี สอนให้กตัญญูกตเวที สอนให้เนกขัมมะ สอนให้ออกประพฤติปฏิบัติ สอนให้พ้นจากกิเลส สอนให้ไม่เกิดเลย

นี่ถ้ามันเป็นความจริงอย่างนั้น เราต้องพิสูจน์ของเราว่ามันเป็นความจริงไหม ถ้าเป็นความจริงไหม เวลาจิตมันสงบ สงบอย่างไร สิ่งที่เป็นไปเห็นใหม่ สภาวะธรรม มันเป็นธรรมจริยรีเปลา ถ้ามันเป็นธรรมจริย วิถีจิต ในเรื่องปฏิสนธิจิต มันเกิดมาอย่างไร มันเกิดอย่างไรชีวิต เกิด

มันขึ้นมาได้อย่างไรแล้วชีวิตอยู่อย่างไร ระลึกอดีตชาติได้ อดีตชาติระลึกไปทำไม คุณิ ภาพเทวีระลึกชาติได้ ๔๐ ชาติ ภาพเทวีลพจะตายร้องไห้เลย ตายไปเพราะไม่มีโอกาส เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา

ภาพเทวีระลึกอดีตชาติได้ บุพเพนิวาสานุสสติญาณ จุตูปปาตญาณนั้น มันเป็นข้อมูล มันเป็นสิ่งที่เห็นขึ้นมา นี่บอกวาระระลึกอดีตชาติได้ อดีตชาติครูบาอาจารย์ของท่านเป็นความจริง ท่านจะไม่พูดออกมาเพื่อเจ้อ พร้าเพ้อ แต่ครูบาอาจารย์ท่านรู้ของท่านหมด ถ้าไม่รู้ของท่าน ถ้ามีความลังเลสงสัยมันจะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้อย่างไร แต่ความรู้อันนั้นมันเป็นอะไร ความรู้เห็นใหม่ อภิญญาต่างๆ ความรู้เรื่องฤทธิ์เดช เรื่องต่างๆ อันนั้นมันเป็นอำนาจวาสนาบารมีของครูบาอาจารย์แต่ละองค์เห็นใหม่

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านสิ้นกิเลสไป ความสะอาดเสมอกัน จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจแล้วทำลายจิตนี้ด้วย มันถึงจะสิ้นกิเลสไป แต่ไอ้การรู้อดีตชาติ มันรู้ข้อมูล รู้สิ่งต่างๆ รู้ถึงอำนาจวาสนาบารมี ไอ้อย่างนั้นมันเป็นของใช้ คุณิ หลวงปู่มันท่านบอก ครูบาอาจารย์เห็นใหม่ บอกว่าอภิญญาแก็กิเลสได้ใหม่...ไม่ได้ ไม่ได้แล้วหลวงปู่มันประพาศปฏิบัติทำไม หลวงปู่มันฝึกฝนในเรื่องอภิญญาเข้าใจได้หมดไว้ทำไม อ้าว...ก็เอาไว้เป็นเครื่องมือสอนคนเว้ย เอาไว้เป็นเครื่องมือ แต่ตัวมันจริงๆ มันใช้อะไรไม่มีประโยชน์อะไรเลย

ถ้าตัวมันจริงๆ ใช้ประโยชน์ได้นะ เทคโนโลยีเดี๋ยวนี้นั้นมันเป็นประโยชน์หมด ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีทำให้เราสิ้นกิเลสได้ เดี๋ยวนี้นะเทคโนโลยีมันอำนวยความสะดวกให้เราได้ แต่มันทำให้เราสิ้นกิเลสไม่ได้ มันยังเป็นภาระกับังใจ เป็นความกังวลของใจด้วยที่ใจต้องไปรับผิดชอบมัน ต้องไปแก้ไขมัน

นี่ก็เหมือนกัน รู้อดีตชาติรู้อะไรต่างๆ รู้แล้วจริงรีเปลา่ อยากจะเหาะเหินเดินฟ้า ทำสมาธิอยู่มีกำลังจริงรีเปลา่ แล้วกำลังที่เป็นขึ้นมาจริงแล้วมันเสื่อมไหม สมาธิที่มันเสื่อมเป็นธรรมดา สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นย่อมต้องดับเป็นธรรมดาในตัวของมัน แต่พระอัญญาโกณฑัญญะ ท่านไม่ใช่ว่าอย่างนั้น พระอัญญาโกณฑัญญะ ท่านมีสมาธิของท่านอยู่แล้ว แล้วใช้ปัญญาใคร่ครวญในกิเลสของท่านอยู่ ท่านใคร่ครวญเห็นใหม่ ทเวเม ภิกขเว เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาปัจฉิมวักคีย์อุปัฏฐากอยู่เห็นใหม่ ไปทำทุกรกิริยาก็เห็น เห็นใหม่ ทเวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ทำมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำมาหมดแล้วเห็นใหม่ ทางสายกลางที่เป็นทางตรง ทางตรงเห็นใหม่ ใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ

มันตรงตามไปตลอด มันใคร่ครวญตามตลอดเห็นไหมสิ่งที่เป็นปัญญาเกิดขึ้นจากฐานที่เป็นสมาธิ

มันเข้ามา มันไม่ใช่เหมือนสมาธิ สมาธิดูไปเห็นไป แล้วมันก็จะลื่นกิเลสไป เหมือนน้ำมันจะระเหยไปเอง...มันเป็นไปไม่ได้ น้ำคือน้ำนะ น้ำไหลไปเองเห็นไหม คุณสิ ฝนมันตกเห็นไหม พอน้ำมันก็ระเหยลอยตัวขึ้นไปจับตัวเป็นก้อนเมฆ แล้วก็ตกลงมาใหม่ พอตกลงมาแล้ว น้ำมันมากมันก็ระเหยตัวไป มันก็วน นี่ก็เหมือนกัน โดยข้อมูลมันก็เกิดดับ ไม่มีประโยชน์หรอก ไม่มีประโยชน์

เพียงแต่ว่าพระอรหันต์แต่ละองค์ ครูบาอาจารย์แต่ละองค์ ท่านมีอำนาจวาสนาบารมีคือการสร้างมา คนเราสร้างมา คนที่ร่างกายแข็งแรงเห็นยกของได้มากกว่า คนที่อ่อนแอยกของได้น้อยกว่า จิตใจที่เข้มแข็ง จิตใจที่สร้างบุญญาธิการมา มันจะมีบารมีของมันมากกว่า ถ้าทำจิตให้สงบ ทำใจให้สงบแล้วเกิดปัญญามาก็เลศไปแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นมา สิ่งที่เป็นภูมิรู้ในหัวใจ มันจะกว้างขวางออกไป ความสะอาดเสมอกัน

แต่อำนาจวาสนาบารมีไม่เหมือนกัน ไม่เท่ากัน สิ่งแต่ละสิ่งไม่เท่ากันเห็นไหม ฉะนั้นสิ่งที่ว่าเรื่องอดีตชาติ เรื่องต่างๆ ข้อมูล คำว่าข้อมูล ข้อมูลคือสิ่งที่เวรกรรม อำนาจวาสนาบารมีที่สร้างมา แต่ปัญญาในปัจจุบันนี้สำคัญที่สุด นิพพานที่มันมีอยู่ในหัวใจ ที่มันมีอยู่แล้ว มีอยู่แล้ว มันจะเกิดประโยชน์อะไรไม่ได้เลย ถ้าไม่เกิดปัจจุบันธรรม ถ้าไม่มีการกระทำในปัจจุบันนี้ ที่ทำลายกิเลสในปัจจุบันนี้

ในเมื่อจิตใจมันเรียกร้องการช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ปฏิสนธิจิต จิตนี้มาเวียนตายเวียนเกิดอยู่ แล้วบอกนิพพานมันมีอยู่แล้วก็ช่วยที ช่วยทีสิ ช่วยทีสิ แล้วอะไรช่วยมันได้ถ้าไม่มีสติปัญญา สติเท่านั้น สติเท่านั้นจะยับยั้งนะ ยับยั้งไม่ให้ความคิด ไม่ให้มารใช้ความคิดค้นหาทะยานอยากเหยียบย่ำหัวใจเราจนเกิดกว่าเหตุ เหยียบย่ำนะ ถ้าเหยียบย่ำ แล้วถ้ามีสติปัญญาเห็นไหมจะไปยับยั้งมัน แต่ถ้าไม่มีสติปัญญาไปสมยอมกับมัน ไปสมยอมนะ ว่าง สบาย ทุกอย่างสบายหมดเลย

แล้วในการประพฤติปฏิบัติของครูบาอาจารย์เรา หรือขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาบอกว่าสิ่งนี้เป็นทางที่ยาก เป็นทางที่ปฏิบัติยากแล้วจะลื่น ไม่มีโอกาส ปฏิบัติแทบไม่ได้เลย แต่ถ้าเป็นทางลัดสั้นที่เขาทำปฏิบัติกันว่าสิ่งนั้นเป็นทางที่สะดวก เป็นทางที่สะดวกมันก็สะดวก

ของกิเลสไง เพราะกิเลสมันก็หลอกให้เราเกิดมาตายอยู่ในปัจจุบันนี้แล้วไซ้ใหม่ แล้วมันก็มาหลอกในปัจจุบัน สะดวก ลัดสั้น ทำไปอยู่เฉยๆ ดูกันไปอย่างนี้แล้วมันจะสิ้นกิเลส แล้วถึงเวลามันตายไปแล้ว มันจะสิ้นกิเลสจริงไหมละ ตายเมื่อไหร่มันจะรู้เลยว่า นรกอเวจีหรือสวรรค์ชั้นไหนที่มันทำบุญทำความดีไว้ มันจะไปของมัน

มันจะเอาอะไรไปสิ้น มันจะสิ้นได้อย่างไรในเมื่อไม่มีมรรคญาณ ไม่มีการทำลายมันเลย ไม่มีการทำลายกิเลส ฆ่ากิเลส ทำลายกิเลส เห็นกิเลสใหม่ รู้จักกิเลสใหม่ ไม่รู้จักเพราะอะไร ไม่รู้จักเพราะไปสมยอมกับมันแล้วไง ไปสมยอมกับมัน มันก็ขี้คอเอา มันขี้คอเอามันก็เอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอ้างอิง มันก็บังเงา กิเลสมันก็บังเงาอยู่ในใจอีกรอบหนึ่ง อ้างธรรมะแล้วก็นิ่มนวล โอ้โฮ...อ่อนหวาน อ่อนช้อย กิเลส อุปกิเลส กิเลสหยาบๆ มันก็เสียงดังอย่างนี้ เสียงดังกระโชกโชกฮากกิเลสหยาบๆ กิเลสอย่างละเอียดมันก็นิ่มนวล อ่อนช้อยลุ่มหน้าปะจมูก โห...เอาอกเอาใจ กิเลสทั้งนั้น

แต่เวลาธรรมมันแสดงออกล่ะ มันจะนุ่มนวลอ่อนช้อยขนาดไหน มันจะเข้มแข็ง มันจะเด็ดขาดขนาดไหน มันก็อำนาจของธรรม อำนาจของธรรมไม่ใช่อำนาจของกิเลส โอ้ กิริยามารยาทอันที่เข้มแข็งกับอ่อนช้อยต่างๆ อันนั้นมันกิริยา กิริยาเห็นใหม่ แต่ข้อมูลในกิริยานั้นล่ะ ความเป็นจริงในกิริยานั้น เวลาแสดงธรรม ธรรมที่ออกมาจากเสียงนั้น มันมีคุณค่าแค่ไหน คุณค่าของมันออกมาจากอะไร

ถ้าออกมาจากธรรมเห็นใหม่ ออกมาจากธรรมไม่เหมือนอะไรทั้งสิ้น ธรรมคือธรรมไม่เหมือนอะไรเลย ธรรมในปัจจุบันธรรม ใครปฏิบัติเป็นจริงก็เป็นจริง จะไปเหมือนใคร ต้องไปเหมือนใคร แล้วใครจะมาเหมือน เหมือนมันก็ไม่ใช่ธรรมของเราสิ มันไม่ใช่ปัจจุบันธรรม ไม่ใช่ธรรมะส่วนบุคคล ธรรมะที่เกิดขึ้นจากการกระทำของเราเดี๋ยวนี

เงินของเราเห็นใหม่ คุณติ เงินแบงก์ของเรา เงินของเราที่หามาถูกต้องตามกฎหมายใหม่ แล้วเงินในท้องตลาดมันก็เหมือนกันทุกอัน เหมือนกันทุกใบเลยแบงก์ที่พิมพ์ออกมาราคาเดียวกัน แต่แบงก์ที่พิมพ์มาราคาเดียวกันในตลาดทั่วไปเป็นของเราหรือเปล่า มันจะเป็นของเราเฉพาะใบที่อยู่ในมือเรานี้เท่านั้น มันไม่เหมือน แม้แต่แบงก์ที่เราถือแบงก์ของเรา แบงก์ที่มันอยู่ในท้องตลาดมันเป็นของคนอื่น มันเป็นของสังคม มันเป็นของสังคม แต่แบงก์ที่อยู่ในมือของเรา

สิ่งที่การกระทำของเรา ถ้ามันเป็นความจริงของเราก็คือของเรา สิทธิของเรามันก็ฆ่ากิเลสของเรา มันก็ต่อสู้กับเรา มันจะไปเหมือนกับใครล่ะ ทำไมต้องเหมือนด้วย ไม่ต้องเหมือนใครทั้งสิ้น ขอให้เป็นธรรมชาติเถอะ ถ้าธรรมชาติเป็นความจริงของเราเกิดขึ้นมา ถ้าเป็นธรรมชาติเป็นความจริงเกิดขึ้นมา แล้วเราจะไปกลัวใคร จะต้องไปห่วงไหวกับใครว่าจะเป็นอย่างจริงหรือไม่จริง ใหนี่มันต้องห่วงไหวไปกับใครล่ะ ก็มันก็เอนเอียงไปกับ...เพราะมันห่วงไหวเป็นเพราะจิตมันมีกิเลสไง จิตมันมีกิเลส จิตนี้มันมีการอ้อมซอม เอาธรรมชาติมาอ้างอิงเฉยๆ แต่ตัวจริงมันเป็นกิเลส

แต่ถ้าเราเป็นความจริงของเราละ เราต้องเอามันอยู่ให้ได้ ไม่ต้องไปประณีประนอมกับมัน การประณีประนอมกับกิเลส เราจะเกิดตายตลอดไป ถ้าไม่ประณีประนอมกับกิเลสเห็นใหม่ ถ้าเราไม่ปฏิบัติ เราต่อสู้ด้วยความเห็นใหม่ ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา เพราะข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างนี้

แต่ในความหมายของพวกเราที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันนี้บอกว่า สมณะ สมาธิไม่มีความจำเป็น เราใช้ปัญญาวิปัสณาสายตรง ใช้ปัญญาไปเลย ฆ่ากิเลสด้วยทางลัด ฆ่ากิเลสเดี๋ยวนี้ ฆ่ากิเลสซึ่งๆหน้า ทำไมจะต้องไปทำสิ่งที่มากกว่านี้อีก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สอนอย่างนี้เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน แต่เราตีค่าเราใช้ขั้นตอนของมันผิดเห็นใหม่

การหาเงินมา เขาต้องทำหน้าที่การทำงานแล้วเขาถึงได้เงินมา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้หาเงินมา เราก็พิมพ์แบงก์กันเลย ตำรวจจับนะ แบงก์ของเรา ใช้ไม่ได้ เพราะไม่มีเงินคงคลัง ไม่มีค่าธรรมเนียมแบงก์นั้นมีความเท่าไร แต่เราพิมพ์เหมือนเขาเลย เราทุจริตพิมพ์ไปกับแบงก์นั้น

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความจริง กิเลสเรามันทุจริต มันบอกว่าเรารู้ มันบอกว่าเราเป็น แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริงที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน คือ สมาธิ ปัญญา ต้องมีศีลโดยปกติของใจ พอมีความปกติของใจ โอ้โฮ...เป็นคนดีแล้วนะ เพราะเดี๋ยวนี้จิตปกติเห็นใหม่ ศีลคือความปกติของใจ จิตที่มันปกติ จิตที่มันมีความมั่นคงของมัน มันจะไม่ก้าวล่วงสิ่งใดทั้งสิ้น ถ้าไม่ก้าวล่วงสิ่งใดทั้งสิ้นก็เป็นคนดี คนคืออย่างไร ก็คือแบบศีลใจ

ถ้ามีศีลแล้วถ้ามีสติปัญญาเห็นใหม่ จิตมันจะสงบเข้าถึงสมาธิ ถ้าจิตเข้ามาสงบเป็นสมาธินี้ไง โอ้โฮ...สุข คุณค่ามันต่างกัน คนที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าจิตมันลงถึงสมาธิละ สมาธิ

อบรมปัญญา นี่สมาธิจะลึกมาก วุบลงขนาดไหน มันจะมีของมันนะ จิตมันจะลึกของมัน แล้วลึกของมันขนาดไหน มันก็ลงไปสู่อ้อมล ไปเห็นข้อมูลเห็นใหม่ สมาธิอบรมปัญญา

ถ้าจิตมันสงบเข้าไป อารมณ์ความรู้สึกจะแตกต่างกันกับผู้ที่ได้เคยอ้อมชอบกับกิเลสมา แน่นอน จิตที่มันเคยอ้อมชอบมากับกิเลส กับจิตที่มันเป็นตามความเป็นจริงที่ไม่อ้อมชอบกับกิเลส ที่ต่อสู้กับกิเลสโดยข้อเท็จจริง แล้วเวลามันสงบเข้ามา มันจะแตกต่างกันมหาศาลเลย แล้วรสของธรรมชนะรสทั้งปวง...ผู้นั้นจะรู้เอง ในการประพฤติปฏิบัติผู้นั้นจะรู้ขึ้นมาเอง ว่าสิ่งที่เราทำมาเห็นใหม่

ถ้าเราไม่ทำอย่างนี้ เราไม่มีครูบาอาจารย์ หรือเราไม่ตรวจสอบใจของเราเอง เราจะเสียเวลาเปล่าๆ เราจะต้องเกิดอีก ที่เราจะมาฆ่ากิเลส แล้วเรามาอ้อมชอบกับมัน มันน่าสลดใจ สลดใจที่ว่าเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเราตั้งใจเพื่อจะฆ่ากิเลส แต่เราทำจิตของเราไปอ้อมชอบกับมัน ไปอยู่ในอำนาจของมัน แต่โดยอ้างอิงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่างๆ ว่างๆ มันอ้อมชอบเข้าไป มันก็ว่าง ว่างอย่างนั้นรสอิกรสชาติหนึ่ง

แต่เราทำสมาธิอบรมปัญญา ถ้าจิตเราสงบสมาธิจะลึกมาก แค่นี้เป็นสมาธิเพราะอะไร เพราะเป็นสมาธิเป็นสัมมา สัมมาคือมีสติ สัมมาคือมีผู้ดูแล ผู้ใดกำหนดพุทโธ มีคำบริกรรมของมันควบคุมเข้ามาจนจิตเป็นขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ รสชาติของความสงบ ความอะไรรนะ คูลิ ฌานสมาบัติเห็นใหม่ ฌานสมาบัติเห็นใหม่ รูปฌาน อรูปฌาน มันเป็นความว่างถึง ๘ ระดับ ถ้ามีสติมีสัมปชัญญะเขาจะรู้ เขาจะมีความชำนาญ เขาจะเข้าใจของเขาหมดเลย

แต่นี้เพราะเราไม่มีสติ เราไม่รู้เรื่องอะไรของเราเลย เราก็ว่าของเราไปประสาของเรานะ เห็นใหม่รสชาติมันต่างกัน รสของธรรมชนะรสทั้งปวง รสของสมาธิธรรมแค่มันหยาบๆ เท่านั้นเอง ยังไม่เกิดปัญญาอะไรขึ้นมาเลย แล้วพอมารู้เห็นใหม่ ปัญญาอบรมสมาธิ สิ่งที่มีการกระทำทั้งหมดที่การกระทำนะ ถ้าเราต่อสู้เราจะต่อสู้กับกิเลส เราจะต่อสู้ เราไม่ให้อ้อมชอบกับมัน

นี่ไปอ้อมชอบ ไปอ้อมชอบ ไปยอมรับมัน กิเลสมันฉลาดกว่าเราอยู่แล้วเห็นใหม่ มันจะบอกเลย...ไอ้หน้าโง่ อยู่ดีๆ จะไปปฏิบัติธรรม ก็มาอ้อมชอบ ให้อาธรรมมาอ้างอิง เราก็ชอบสินี่เป็นธรรมนะ สภาวะธรรมนะ ธรรมะเป็นธรรมชาติ โอ้ ธรรมชาติเป็นธรรมดา ธรรมดาก็นอน กระดิกเท้าเลย ก็ธรรมดานี่ นอนตะแคง นอนคว่ำ นอนหงาย นอนสบาย สบายเลย ไปอ้อมชอบ

กับมันเห็นใหม่ มันก็เอาคำว่าสะดวกสบายมาอ้างอิง เราก็นอนตายไปกับมันเลย เสร็จแล้วก็ บรรลุธรรม ขึ้นนั้น ขึ้นนั้น ก็ว่ากันไปเห็นใหม่

แต่ถ้าเป็นความจริง เราไม่ออมชอมกับมันนะ เราต่อสู้ด้วยความเป็นจริง ปัญญาอบรม สมารถตั้งสติไป ตามความคิดไป ความคิดทุกซั๊กๆ ยากๆ นี่ความคิดเรา เกิดมา เกิดมาเป็นชาว พุทธพบพระพุทธศาสนาที่ว่ามีบุญกุศล เราก็จะต่อสู้กับมัน ตั้งสติตามไป ตามความคิดไป ธรรมชาติของมัน ความคิดเกิดดับจิตไม่เคยดับ ความคิดเกิดดับ แต่จิตไม่เคยดับ จิตมันมีของมัน

แล้วถ้าความคิดมันเกิดดับ สติมันตามไป มันเห็นความคิดเกิดดับ ความคิดเกิดดับเพราะ มีสติตั้ง เราตั้งใจใหม่ พอเราตั้งใจไปความคิดเกิดดับ เพราะสติ ความคิดเกิดดับก็เกิดจากจิต สติที่เราตั้งใจประพฤติปฏิบัติเราฝึกฝนขึ้นมา มันก็เกิดจากจิต ถ้าความคิดมันดับไปแล้วมันจะ เหลืออะไร มันก็เหลือจิต พอมันเหลือจิต ใครเป็นคนเห็นจิต ใครเป็นคนเห็นสมาธิ ใครเป็นคน รับรู้ ใครเป็นคนรับรู้ว่าจิตตั้งมั่น ใครเป็นคนรู้ว่าจิตปล่อยวางอะไรมา นี่ไง...สมาธิ การ ประพฤติปฏิบัติทั้งหมด ผลของมันเป็นสมาธิทั้งหมด ผลของมันเป็นสมาธิเพราะอะไร เพราะว่า มันเป็น โลกีย์ปัญญา

เวลาเราเกิดมาเห็นใหม่บอกว่าชีวิตนี้เป็นสมมติ ทุกอย่างเป็นสมมติ เกิดมาต้องตายหมด มันจริงตามสมมติ มันมีจริงๆ นะ ชีวิตนี้มีจริงๆ เพราะกรรมมันมีจริงๆ เราทำกรรมดีกรรมชั่ว มา เราทำกรรมดีกรรมชั่วมา เราถึงได้มาเกิดเป็นคนทุกซั๊ก คนยาก คนจน คนมีความสุข คนมีฐานะ เห็นใหม่ กรรมดีกรรมชั่วมันพาเกิด

นี่มันเกิดขึ้นมาเพราะมันมีกรรม เพราะจิตเรามันได้สร้างมา แต่ละภพแต่ละชาติมันสร้าง มา ผลมันไปรวมลงที่จิต ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตมันก็พาเกิดพาตาย วนไปตลอดไป แล้วพอมัน เกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาเพราะเป็นผลของกรรม กรรมทำให้เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบ พระพุทธศาสนา เป็นคนดี เป็นคนดีเป็นผู้มีฝักใฝ่ในศาสนา มีการประพฤติปฏิบัติ

แล้วมันจริงใหม่ละ มันทำได้จริงใหม่ละ เห็นใหม่ในเมื่อมันมีปฏิสนธิจิต ความคิดมัน เกิดดับ ถ้าความคิดมันเกิดดับ มันมีสติขึ้นมา มันก็เข้ามาถึงจิต พอมันเห็นจิต มันรู้จิตเห็นใหม่ มันไปเห็นจิตรู้จิตอย่างนี้ ผลของการปฏิบัติทุกๆ ลัทธิ ทุกๆ การกระทำ ผลของมันคือสมณะ ทั้งหมด คือสมาธินี้แหละ

แต่สมาธิมันมี ๒ อย่าง อย่างหนึ่งถ้ามีสติปัญญา มีสติขึ้นมา เขาเรียกสัมมาสมาธิ แต่ถ้าไม่มีสติปัญญา มันเรียกว่ามิจฉาสมาธิ นี่คำว่ามิจฉาสมาธิ แต่ในการปฏิบัติลึกลับ ปฏิบัติของเขานั้นผลของมันคือการปล่อยวาง ปล่อยวางโดยไม่มีสติ ปล่อยวางโดยไม่เข้าถึงหลักความจริง ปล่อยวางโดยไปอ้อมหอมกับกิเลสเห็นใหม่ มันก็ว่างๆ ว่างๆ มีความว่าง โอ้โฮ...จิตมันเกิดขึ้นมาแล้วมันมหัศจรรย์ โห...มันยอดเยี่ยม มันตื่นตื่น มันสุขยอด...เสื่อมหมด มันต้องเสื่อมเป็นธรรมดา สิ่งต่างๆ มันต้องเสื่อมเป็นธรรมดา เพราะมันเป็นมิจฉา

ถ้ามีสติขึ้นมาะ มันก็เสื่อมเหมือนกัน ถ้ามันมีสติขึ้นมา ตามเข้ามาะ มันมีสติเข้ามา พอมีสติ คนมีสติเห็นใหม่ เหมือนงูกัด งูมันกัดเรา ถ้าเราเป็นคนรู้อู้งูกัด เราจะทำอย่างไร เราต้องขันชะเนาะเส้นเลือดไว้ไม่ให้แผลมันขึ้นมา แล้วเราต้องไปหาหมอเพื่อให้หมอนัดเซรุ่มเพื่อเราจะหายจากพิษงูนั้น แต่ถ้าคนมันถูกงูกัด แต่มันไม่รู้ว่าจะกัด พิษนั้นมันจะเข้าไปที่ไหน พิษนั้นมันก็เข้าไปถึงหัวใจ คนนั้นก็ต้องตายไป

นี่ก็เหมือนกัน คนมีสติ คนมีสติกับจิตของเรา ในเมื่อเรามีสติเห็นใหม่ พอเราเห็นความคิดนะ ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามา พอความคิดมันดับไป พอมันดับไป มันเห็นจิตของมัน มันรู้ตัวมันเห็นใหม่ ไอ้กิเลสคืองู มันกัดจิตนี้ตลอด แล้วเราเห็น เห็นใหม่ เราเห็นว่าเราโดนกัดมาตลอด ไอ้กูปิษนี้มันกัดทุกวันนี้เลย แล้วกูก็ไม่รู้จักมันสักทีหนึ่งเห็นใหม่

แล้วมีสติปัญญาไล่เข้ามาเห็นใหม่ มันเห็นงูพิษมันกัดเห็นใหม่ เราก็รักษามัน รักษามันเห็นใหม่ คือว่าเป็นสมาธิมันก็เสื่อม ถ้ามันเสื่อมขนาดไหนมันก็เกิดดับอีก เพราะเรารักษามันยังไม่หายเห็นใหม่ แต่ถ้าเรารักษามันดูแลมัน มันต้องหายได้ พอมันหายได้ขึ้นมาเห็นใหม่ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

ปุถุชนและกัลยาณปุถุชน ปุถุชนคนหนาด้วยกิเลส ปุถุชนคนหนาทำอะไรเข้ามามันก็เข้ามาที่สงบ แต่ถ้าไม่มีสติไม่มีปัญญาเห็นใหม่แล้วก็ว่างๆ ว่างๆ มันไปอ้อมหอมกับกิเลส กิเลสเอาไปใช้ ในการประพฤติปฏิบัติ มันประพฤติปฏิบัติโดยกิเลส มันก็กิเลสทั้งนั้น แต่ถ้ามันมีสติปัญญา เพราะเราไม่อ้อมหอมกับมัน เราต่อสู้กับมันด้วยความจริงจังกับเรา จริงจังกับจิตของเรา จริงจังกด้วยการประพฤติปฏิบัติ

มันเห็นงูพิษกัด ก็ยอมให้งูพิษกัด กิเลสมันกัดเราก็รู้ว่ามันกัด มันกัด มันเจ็บ มันแสบ มันปวด เสียใจมาก ทำไม่คิดชั่ว คิดดี ทำแต่ความชั่ว ทำไม่มันชักจูงเราไปทุกทีเลย มันต่อสู้กันเห็น

ใหม่ นี่ปัญญาอบรมสมาธิ มันไม่ได้ฆ่ากิเลสสักชนิดหนึ่งเลยเพราะอะไร เพราะโดยสัญชาตญาณ เราเกิดโดยกรรมใช่ไหม จิตเราเกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์ใช่ไหม คนมันมีกรรมอยู่แล้ว มันเป็นสมมติ มันเป็นสัญชาตญาณ มันเป็นความคิด

เพราะมนุษย์มีธาตุ ๔ และ ชั้น ๕ ความคิดทั้งหมดนี้คือโลกีย์ปัญญา ความคิดอย่างนี้ มันคือความคิดขึ้นมาจากกิเลส ความคิดก็คิดมาจากมาร นิพพานมีอยู่ในหัวใจอยู่แล้ว คนเกิดมาต้องมีนิพพานอยู่แล้ว แล้วมารมันคลุมอยู่ แล้วนิพพานมันอยู่ที่ไหน

นิพพานเป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตทุกดวงไม่มีนิพพานหรอก ถ้ามีนิพพานนะ เรานั่งกระดิกเท้าอยู่นี่ก็เป็นพระอรหันต์หมดละ...ไม่มี มันจะเวียนตายเวียนเกิด ยิ่งทำชั่ว ยิ่งทำของเรามันลงนรกอเวจี มันจะไปไหน จิตนี้ไม่เคยตาย แต่มันจะโดนข่มขี้ไปโดยตลอด เพราะมารมันข่มขี้ แล้วเรายังปฏิบัติโดยมารมันจะห่างจากธรรมะออกไปเรื่อยๆ มันจะไปนิพพานอยู่ที่ไหน มันจะไม่เห็นนิพพานเลย

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ เราไม่ออมชอบกับมัน เราต่อสู้ตามหลักความจริงกับมัน มันจะเจ็บแสบปวดรื้อนขนาดไหน นี่ไง ที่ว่าประพฤติปฏิบัติมันยาก มันยากอย่างนี้ไง มันยากที่ว่าปฏิบัติตามออมชอบกับกิเลสตามกิเลสไป มันก็สะดวกสบายไปตามกิเลส นั่นมันก็อ้างอิงไป กิเลสมันชอบมันพอใจนะ กิเลสมันฉลาดกว่าเรา มันเอาธรรมะมาแค่ป้อนเหยื่อ ให้จิตนี้ได้สัมผัสนะ ธรรมะของพระพุทธเจ้าเห็นใหม่ มีปัญญา มีความว่าง มีความสุข มีความสบาย มันก็เออออห่อหมกไปเห็นใหม่ ออมชอบกับมัน มันก็โง่เชื่อ หมดชีวิตไปชีวิตหนึ่งนะ

เหมือนสัตว์เห็นใหม่สัตว์มันจะไปโรงฆ่าสัตว์ เขาเอาสีแดงกากบาทหลังมันเลย ใ้ตัวนี้ ต้องเข้าก่อน ใ้นี้ตายก่อน นี่ก็เหมือนกันปฏิบัติไป ปฏิบัติไป เวลาหมดอายุขัยนะ เหมือนสัตว์เข้าโรงฆ่าสัตว์ จิตนี้ต้องตาย คอตกเชียว อ้าว...ทำไมกลัวตาย อ้าว...แล้วมันตายแล้วไปไหน เพราะอะไร เพราะมันไม่รู้จัก เพราะจิตไม่เคยเห็นการเกิดและการตายไป ปฏิสนธิจิตมันเกิดมาจากไหน คนเกิดมาจากไหน กิเลสมันอยู่ในใจมันรักษาอย่างไร มันไม่เห็น มันไม่รู้ พอไม่เห็นไม่รู้มันก็มีข้อมูลอยู่ในหัวใจของมัน เวลามันแสดงออกมานะ คอตก คอตก

แต่ถ้าเป็นตามความเป็นจริง เราประพฤติปฏิบัติ ใครจะว่ามันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคนนะ จิปปากิณฺฐา พาหิยะพึงพระพุทธเจ้าทีเดียวนั้นเป็นพระอรหันต์เลย นั่นเพราะเขาสร้างของเขามา ใ้ของเรา เราทำเวไนยสัตว์ ต้องจะลากจะถูอย่างไร

ถ้าธรรมมันเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว เราก็ลากูของเราไป ให้มันเป็นความซื่อเท็จจริงกับการกระทำของเราเห็นใหม่

ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ไล่มันเข้ามา ไล่เข้ามา จะกัดอย่างไร มีผลอย่างไร กิเลสมันจะฉกมันจะทำร้ายเราขนาดไหน เราก็สู้มัน สู้มัน งามันเป็นงูอยู่ข้างนอก กิเลสมันอยู่กับใจ มันอยู่ในหัวใจของเรา ให้งูตัวนี้มันชอบนะชอบสวย ชอบงาม ชอบสุขสบาย ชอบไปทุกอย่างเลย แล้วมันก็ฉกๆ ทุกวันเลย แล้วก็ยอมจำนนกับมันเห็นใหม่

ตั้งสติสู้กับมันเห็นใหม่ไล่กับมัน ถึงเวลาความคิดมันดับ ชอบอะไร ชอบก็อนิจจัง ชอบอันนี้แล้วก็ต้องหาชอบให้มันทุกๆ วัน แล้วจะให้มันชอบทำไมฝืนมัน สู้มัน เอา...ใช้อะไรก็ได้ ไม่ต้องของที่ว่าชอบถึงพอใจ ถึงจะใช้มัน ใช้อะไรก็ได้ ทำอะไรก็ได้ สู้กับมัน ทำกับมัน ขึ้นกับมันเห็นใหม่ ต่อสู้กับมัน งามัน พิชัยร้ายเห็นใหม่ งูอยู่ข้างนอกเห็นใหม่ มันเกิดมันตายได้นะ งามันเข้ามา เราป้องกันได้ เรายกษาได้ ไม่ให้งูเข้ามาใกล้เราเลย เราอยู่ในที่ปลอดภัยได้

แต่ให้งูพิษในหัวใจนี้ ป้องกันไม่ได้ มันเป็นกิเลสเป็นพญามารอยู่กลางหัวใจ ป้องกันไม่ได้ ศึกษาธรรมะขนาดไหนก็ป้องกันไม่ได้ ศึกษาอย่างไรก็ป้องกันไม่ได้ เพราะพอเราไปศึกษา มันก็ไปกับเรา ฉกใจกับเรา ฉกกิเลสด้วย ฉกธรรมะด้วย พระพุทธเจ้าสอนก็สู้เราไม่ได้ เราเก่งกว่าพระพุทธเจ้า มันกัดหมดเลย กัดทั้งใจเรานะ กิเลสมันกัดเราแล้วไม่พอ มันไปกัดพระไตรปิฎก กัดพระพุทธเจ้าอีกต่างหากนะ

ถ้ามีสติไปสู้กับมัน พอสู้กับมันเห็นใหม่ ก็ลายฉลุชุน รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมารเป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ถ้าสติปัญญามันไล่เข้ามาเห็นใหม่ มันสงบเข้ามา ปัญญาอบรมสมาธิ ในการประพฤติปฏิบัติที่เขาทำๆ กัน ผลของมันคือสมาธิทั้งหมด แต่เขาไม่รู้ว่าเป็นมิจฉาหรือสัมมา

แต่ถ้าเป็นสัมมาเห็นใหม่เป็นสัมมาสมาธิ เราสู้ด้วยสติปัญญาของเราว่าเราทำปัญญาอบรมสมาธินี้คือสมาธิ แต่ด้วยมิจฉาเขาไม่รู้ว่าเป็นสมาธิใจ มันว่างใจ มันว่าง มันปล่อยางชั่วคราวใช่ไหม แล้วมันปล่อยางเสียตาย วันนั้นก็ได้อย่างนี้ วันนี้ก็ได้อย่างนั้นว่ากันไปนะ มันได้แล้วมันก็เป็นว่างๆ ก็รักษาให้มันว่างไว้ มันว่างที่ความคิดนะ มันไม่ได้ว่างที่ใจ เพราะรักษาว่ามันเป็นสัญญาอารมณ์ มันไม่เป็นความจริงหรอก

กิเลส มารมันอยู่ที่ใจ มารมันอยู่บนทิวทัศน์จิต มารมันอยู่บนภพ มารมันอยู่ในความคิดของเรา ใจ มันจะยอมมีที่ว่างให้เราได้เบียดมันหรือ...ไม่มีทาง มันครอบงำหัวใจ หัวใจนี่เป็นที่อยู่ของมันหมด ภาวสวะ ภพมันครอบงำอยู่หมด มันจะให้ธรรมะเข้าไปแทรกในใจจะเป็นไปไม่ได้หรือ เป็นไปไม่ได้เลย

มันถึงบอกว่ามันเป็นความคิดเห็นใหม่ ความคิดไม่ใช่จิต ที่นี้ความคิดมันเกิดดับ ธรรมะมันเกิดดับ เกิดดับที่ความคิดนั้น มันไม่เข้าไปถึงมาร แล้วแก้กิเลสกันตรงไหน นี่ไง...เป็นไปไม่ได้หรือ เพราะเราไปออมชอมกับมัน ไปยอมจำนนกับมัน พอยอมจำนน มันไปไม่รอด นี่ ใจ ธรรมะของกิเลสใจ

ธรรมะต้องประจักษ์ แล้วต้องประจักษ์ตามความเป็นจริง ไม่ใช่ประจักษ์โดยออมชอม ประจักษ์โดยกิเลส ถ้ามันประจักษ์โดยออมชอม มันก็โดนกิเลสครอบงำ ถ้ามันประจักษ์โดยธรรมละเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่โคนต้นโพธิ์นั้น มันประจักษ์กลางหัวใจองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงประกาศตนเห็นใหม่ เยาะเย้ยมาร เยาะเย้ยทุกอย่างได้หมดเลย

ไอ้เรานี้มารก็ไม่เคยเห็นนะ แต่สิ้นกิเลส ไม่รู้จักมารสักตัว มันต้องรู้จักมาร หลานของมัน หลานของมัน พ่อของมัน แม่ของมัน ปู่ย่าตายายมัน ต้องฆ่ามันมา ฆ่ามันมา แล้วฆ่าอย่างไร ไม่ต้องทำ อยู่เฉยๆ มันก็ตาย อยู่เฉยๆ มันก็ตายเห็นใหม่ ไปออมชอมนะ ออมชอมแล้วก็เสียหาย

ในการประพฤติปฏิบัติครูบาอาจารย์ของเรามีนะ เรามีครูมีอาจารย์ เรามีธรรมะ เรามีอำนาจวาสนาบารมีกับใจของเรา อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนเห็นใหม่ ในเมื่อจิตใจของเรา จิตใจของเรา ชีวิตของเรา เราต้องพิสูจน์สิ กาลามสูตรไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น ไม่ให้เชื่อแม้แต่ครูบาอาจารย์พูด ไม่ให้เชื่อใครหมดเลย ให้เชื่อกับประสบการณ์

ธรรมะต้องประจักษ์นี่ไง มันประจักษ์กับเราขึ้นมาละ เป็นสมาธิเห็นใหม่ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิมันก็ประจักษ์อันหนึ่งว่านี่เป็นสัมมาสมาธิ เหมือนงูพิษกัดแล้วมันมีสติคอยรักษา ถ้าเป็นมิจฉา มิจฉาสมาธิมันว่านิพพานนะ สิ่งที่ทำนั้นนะมันแค่การปล่อยวาง แล้วเป็นมิจฉาด้วย มิจฉาสมาธิ ว่างๆ ว่างๆ ได้มรรคได้ผลกัน มิจฉาทังนั้น มิจฉาสมาธิ มิจฉาธรรม เป็นธรรมของกิเลส เป็นการยอมจำนน เป็นการออมชอมกับมันโดยกิเลส

แต่ถ้าเป็นจริงเห็นไหมเป็นจริง มันมีการกระทำ คนจริงเป็นจริงมันจะพูดปลอมๆ อย่างนั้นไม่ได้ มันจะพูดอย่างนั้นไม่ได้เลย คนจริงจะง่าย ขิปปาภิญญาจะง่าย ถ้ามีการปฏิบัติง่ายรู้ง่ายนะ พระพุทธเจ้านะทรงมานมา ๖ ปีนะ แต่เวลาคืนวันเพ็ญเดือน ๖ เห็นไหม คินนี้ถ้าเรานั่งแล้วเราไม่บรรลุนิพพานเราจะไม่ลุกจากที่เลย เราสละตายเลยคืนเดียว เห็นไหม ขิปปาภิญญาเหมือนกัน คินเดียวนั่งไปเห็นไหม ตั้งแต่หัวค่ำ ตั้งแต่เที่ยงคืน ตั้งแต่สว่าง ไปตรัสรู้เอาตอนพระอาทิตย์ขึ้นนะ ๑๒ ชั่วโมงตรัสรู้เลย เวลาสอนเห็นไหม ก็สอนมรรค ๔ ผล ๔ เห็นไหม เพราะมรรค ๔ ผล ๔ มันหลากหลายเห็นไหม ผู้ประพฤติปฏิบัติเห็นไหม คุณิ ทำไมพระโมคคัลลานะ ๗ วัน พระสารีบุตรตั้ง ๑๔ วัน แตกต่างกันไปเห็นไหม

แล้วผู้ประพฤติปฏิบัติเห็นไหม พระบางองค์เห็นไหม อรหันต์นกหวีด ปรี๊ด ปรี๊ด ปรี๊ด ปรี๊ด พระอรหันต์ พระอรหันต์ทั้งนั้น จะไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นพระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้พระดักไว้เลย บอกไม่ต้องให้ไปแหวะที่ป่าช้าก่อน พอไปที่ป่าช้าเห็นไหม พอใจมันห้วนไหวมันก็รู้ คนมันจริง มันไปเห็นสิ่งใดกระทบใจมันห้วนไหวนะ ถ้าใจห้วนไหว อะไรมันห้วนไหว ถ้ามันห้วนไหว มันห้วนไหวมาจากไหน มาจากภพ แต่พระอรหันต์ไม่มีภพ

ถ้าพระอรหันต์ไม่มีภพ เพราะพระอรหันต์ได้ทำลายภพไปแล้ว พระอรหันต์ได้ทำลายขันธอย่างหยาบเห็นไหม ขันธอย่างหยาบพิจารณากาย ทำลายธาตุขันธอย่างหยาบเห็นไหม เป็นพระโสดาบัน ถ้าสภิกขาคา กายกับจิตแยกออกจากกันนะ เป็นธรรมชาติของมัน ข้อมูล โอชะ กามราคะถ้าทำลายเป็นพระอนาคา พอทำเสร็จสิ้น จิตสะอาด เพราะมันทำลายข้อมูล สิ่งที่โอชะ สิ่งที่เห็นไหม สิ่งของมันเคลื่อนไปเป็นภพเป็นชาติ เป็นการสร้างชาติ เป็นการสร้างโลก ทำลายหมดเห็นไหม ทำลายโลกหมด มันก็ไปเกิดบนพรหม สิ่งที่เป็นพรหมจิตเดิมแท้ที่ปล่อยใส่ จิตเดิมแท้ที่ปล่อยใส่ จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส ทำลายจิตเดิมแท้เห็นไหม พอทำลายจิตเดิมแท้ ความปล่อยใส่ของมันคือภพนะ เพราะอะไร เพราะเวลาจิตนี้ไปเกิดบนพรหมเห็นไหมบนพรหมพรหมก็มีเป็นปุถุชน กับพรหมของพระอนาคา

สิ่งต่างๆ เห็นไหม ถ้าทำลายภพ ทำลายสิ่งที่พาเกิดพาตาย นี่ไงพระอรหันต์ไม่มีจิต ไม่มีสิ่งใดๆ เลย แล้วมันมีสิ่งใดไปห้วนไหว เพราะความคิดเกิดจากไหน ความคิดเกิดจากจิต ความคิดเกิดจากภพ ความคิดเกิดจากมาร แล้วพระอรหันต์ความคิดเกิดจากไหน พระอรหันต์ความคิดของพระอรหันต์ สอุปาทิเสสนิพพานมันเป็นเศษส่วนที่ทิ้ง มันไม่มีที่ตั้ง มันเป็นกิริยา

พอสิ้นกิเลสไปเห็นใหม่ สิ้นกิเลส พอสิ้นกิเลสไปแล้วหมดแล้ว หมดสถานที่ หมดมารหาไม่เจอ หาไม่เจอตั้งแต่มีชีวิตอยู่ เพราะมีชีวิตอยู่เห็นใหม่ สอุปาทิเสสนิพพานเศษส่วนที่สื่อสารนี้มันเป็นเศษส่วนที่มันเป็นเศษทิ้ง เพราะได้ทำลายรากเหง้าของมันแล้ว สิ่งที่ทำลายรากเหง้าเหลือเศษ นี่ใจพระอรหันต์ถึงตายแบบสบายมาก ตายแบบยิ้มเลย

เพราะอะไร เพราะกฎทั้งที่เป็นความจงจำ เมื่อเหลือเกินทิ้งได้เลย ทิ้งไปแล้วมันก็ไปอีกภพหนึ่ง แต่ถ้าเราเป็นปุถุชนละ ความคิดมาจากไหน ความคิดมาจากจิต แล้วพอความคิดมาจากจิตพระอรหันต์นึกหวัดใจ พอไปเจอสิ่งที่กระทบกระเทือน มันก็กระทบเทือนหัวใจใจ มันก็กระทบจิตติ กระทบเรา กระทบเราเพราะอะไร เพราะมันมีที่ที่จับต้องได้ ที่เกิดตัวได้ ที่มารมันข่มขี้ได้ มารมันหาเจอ มารมันจับต้องได้

ไม่ต้องมาหาเรา พระพุทธเจ้าบอกไม่ต้องมาหาเรา ให้ไปเที่ยวป่าช้าก่อน วันเข้าไปในป่าช้า พอเข้าไปป่าช้า ก็ยอมรับความเป็นจริงใจ เพราะอะไร เพราะคนสมัยโบราณเขาเชื่อสัตย์สุจริต สิ่งใดจริงก็ว่าจริง สิ่งใดปลอมว่าปลอม พูดกันจริงๆ หน้า ผิดก็ต้องยอมรับผิด ใครหยิบก็บอกว่าหยิบ ใครไม่ได้หยิบ เขาก็บอกเขาไม่ได้หยิบ เขาเชื่อตรงกัน

แต่ในปัจจุบันของเราเห็นใหม่ แม้ในการประพฤติปฏิบัติธรรม หนึ่งเราไม่เชื่อตรงกับตัวเราเอง เราไม่เชื่อตรง หนึ่งไม่เชื่อตรงเพราะเราไม่เข้าใจ ไม่เชื่อตรงเพราะเรามีกิเลส หนึ่งไม่เชื่อตรงเพราะว่ามีกระแสชักนำกันไป กระแสที่เขาไม่เชื่อตรงเขาก็ว่ากันไปของเขา แต่กระแสที่เชื่อตรงนะ มันพิสูจน์ได้ ต้องพิสูจน์ ต้องทำตามความเป็นจริงให้ได้

กาลามสูตรไม่ให้เชื่อ พระพุทธเจ้าบอกไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น ไม่เชื่อใครแล้วต้องพิสูจน์ แล้วพิสูจน์ขึ้นมาแล้ว คนที่พิสูจน์มันมีใครบ้างละ คนที่พิสูจน์ว่ามันหลากหลายขนาดไหน คนพิสูจน์ต้องมีหัวใจใจใหม่ แล้วหัวใจมันเป็นสิ่งที่มีศรัทธา หัวใจที่มันสร้างขึ้นมาก

คูติ เรามาเกิดเป็นมนุษย์เวลาเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมา คูติ ความคิดความอ่านมันหลากหลายมาก ถ้าความคิดมนุษย์ที่มันควบคุมง่ายนะ กฎหมายไม่ต้องขอย่อยถึงขนาดนี้ กฎหมายปิดกั้นขนาดไหน มนุษย์มันก็แหกไปทั้งหมด มันไม่ยอมรับหรอก แต่ถ้าเป็นศีลธรรมมันยอมรับศีลธรรมเห็นใหม่ ทำแล้วผิดมีบาปมีกรรมเห็นใหม่ มันเริ่มเกรงกลัวต่อบาป เพราะบาปกรรมเป็นของใคร บาปกรรมเป็นของเราละ บาปกรรมเป็นของผู้ที่กระทำนะ

แล้วคุณงามความดีล่ะ คุณงามความดีของใคร...เป็นของผู้ที่กระทำเห็นใหม่ นี่ไงเพราะเราเชื่อ เรามีศีลธรรมจริยธรรมขึ้นมา เราถึงประพฤติปฏิบัติธรรม ทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีเพื่อเราเห็นใหม่ หดสั้นเข้ามาแล้ว หดสั้นขึ้นมาเพื่อประพฤติปฏิบัติ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริง

ถ้ามันไม่จริง ไม่จริงก็ต้องพิสูจน์กันสิ มันต้องพิสูจน์ได้ ไม่ใช่พูดว่าพูดแล้วห้ามคัดค้าน ต้องคัดค้าน เพราะเวลาธรรมของครูบาอาจารย์เราว่าต้องเป็นอย่างนั้น ศีลคือศีล สมาธิคือสมาธิ ปัญญาคือปัญญา แล้วปัญญาเห็นใหม่ มีสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา ถ้าคนไม่มีสมาธิ คนที่ไม่มีสมาธิ คนที่ไม่มีหลักเกณฑ์ พูดถึงภวานามยปัญญาไม่เป็นหรอก เวลาปัญญา ปัญญา ปัญญา วิปัสสนาสายตรง สายตรง สายตรงของกิเลสไง มันตรงลงสู่กิเลสไง เพราะอะไร เพราะมันมาตรง ตรงจากภพเห็นใหม่ มันก็ย้อนกลับไปสู่ภพ

แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาจิตมันเป็นสมาธิขึ้นมา มันว่าง มันไม่มีกิเลสบวก มันว่างของมัน สัจจะธรรมมันเกิดขึ้นมาได้ นี่ไงเวลาพิจารณากาย พิจารณากายเห็นใหม่ เวลาพิจารณากาย มันเป็นวิภาคะ มันแยกส่วนขยายส่วนของมัน นี่เป็นเจโตวิมุตติ แต่มันเป็นปัญญาขึ้นมา ปัญญามันพิจารณากาย

แล้วพิจารณาจากไหน ก็พิจารณาจากจิตใจ จิตมันมีสมาธิของมันเห็นใหม่ มันพิจารณาของมัน มันไม่มีส่วนใดเข้าไป เวลาพิจารณาไปใหม่เห็นใหม่ ทำตทั้งคปทานมันปล่อยวางอย่างไรก็แล้วแต่มันปล่อยวาง มันปล่อยวาง มันปล่อยวาง เพราะภพตัวนี้มันยังไม่สะอาดพอ ศีล สัมมาสมาธิ มัชฌิมาปฏิปทา มันไม่สะอาดพอ

ถ้ามัชฌิมาปฏิปทา มันไม่สะอาดพอเห็นใหม่ มรรคญาณ มรรคสามัคคี มรรคสามัคคี มรรคญาณมารวมตัวอีก มรรคญาณเกิดแล้วนะ เราสร้าง มรรคญาณมันเกิดมาจากไหน ปัญญาหมุนตัวๆ มาจากไหน ปัญญาหมุนตัวๆ ขึ้นมันปัญญากิเลสไง มันไปออมหอมกับกิเลส เวลาปัญญาเกิดขึ้นมา ปัญญามันตรึกในธรรมะใช่ไหม ปัญญาของเราแต่ตรึกในธรรมะของพระพุทธเจ้าแล้วยังมีกิเลสเราบวกอีกเห็นใหม่ มันออมหอมกัน มันก็เลยเป็นปัญญาฟันเพื่อนใจ เป็นมิจาไปเลย

แต่ถ้าเป็นปัญญาตามความเป็นจริงนะ จิตมันสงบเข้ามาเห็นใหม่ มันไม่มี มันเป็นปัจจุบันธรรม มันเป็นสัจจะธรรม สัจจะที่มันเกิดขึ้นมาจากธรรม ธรรมนี้เกิดมาจากไหน ธรรม

นี้เกิดขึ้นจากสมาธิ ใครทำสมาธิขนาดไหน สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ ปัญญา ก็เกิดขึ้นไม่ได้ แล้วสมาธิมันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาจากใคร เกิดขึ้นมาจากการกระทำของเรา มัน เป็นสัมมาสมาธิ เพราะเรามีสติควบคุม มันมีสติปัญญา มันมีสมาธิที่เข้มแข็งขึ้นมา

เวลาเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญาอย่างนี้ มันต้องฝึกฝนฝึกหัดเห็นใหม่ การฝึกฝนฝึกหัด มัน เป็นตักขณูปทาน มันปล่อยวางบ้างเป็นครั้งเป็นคราว แล้วมันก็หลุดไม้หลุดมือ ก็ต้องต่อสู้ ต้องมีการ ฝึกมีการฝน มีการกระทำเข้าไป มันมีการก้าวเดินเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปเห็นใหม่ ตักขณูปทาน ปล่อยวางเข้าจนมันมีความชำนาญของมัน นี่โงมรรคสามัคคีเห็นใหม่

มรรคจะเกิดมาได้อย่างไร มรรคญาณเกิดไม่ได้ มรรคญาณไปหาซื้อในตลาดไม่ได้ มรรคญาณให้ครูบาอาจารย์หยิบยื่นกับมือให้ไม่ได้ มรรคญาณพระพุทธเจ้าประทานให้ก็ไม่ได้ ไม่มี ไม่มี สิ่งต่างๆที่ต้องเกิดขึ้นมาจากเรา เกิดขึ้นมาจากจิต จิตมันมีกิเลส จิตของเรา กรรมของ เราพาจิตนี้มาเกิด จิตนี้มีกิเลส จิตนี้มีทุกข์มาก แล้วเราเกิดมามีวาสนาได้พบพระพุทธศาสนา เรา จะแก้ไขกิเลสมันก็ต้องเอาจิตของเรา เอาจิตของเราไปใหม่ ทำให้เป็นกลาง เป็นกลางคือเป็น สัมมาสมาธิ แล้วมันเกิดปัญญาขึ้นมาเห็นใหม่ มันเป็นกลางขึ้นมา

ถ้ามันเป็นสังขารธรรมขึ้นมา เป็นปัจจุบันธรรม ปัจจุบันนะเกิดขึ้นมา แวบๆๆ แวบ เพราะจิตมันเร็วมาก จิตนี้มันมีพลังงานของมันเห็นใหม่ มันก็ทำงานของมันไป แต่เวลามันกลับไปสู่สภาพเดิมของเขา คือที่มีสติมีปัญญาขึ้นมารักษาขึ้นมา แล้วสร้างขึ้นมา มันก็เป็น สัมมาสมาธิเห็นใหม่ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้

แต่เพราะมีสมาธิเห็นใหม่เพราะมีสมาธิมันเกิดเป็นปัจจุบันธรรม เพราะเป็นปัจจุบันมัน ไม่เคลื่อนไปเป็นอดีตอนาคต สมาธิคือนิ่งอยู่ สมาธิคือเป็นกลาง สมาธิคือจิตเดิมแท้ จิตที่เป็น สากล พอจิตที่เป็นสากล มันออกวิปัสสนาของมันเห็นใหม่ พอวิปัสสนา มันไม่มีกิเลสเราบอก เห็นใหม่ ไม่มีกิเลสเราบอก พอมันทำไปโดยสังขารความจริง

มันใช้ปัญญาหมุน ปัญญามันหมุนไปเห็นใหม่ ธรรมจักรมันหมุนขึ้นไป ธรรมจักร จักรมันเกิดขึ้นมา เกิดจากการฝึกฝนการกระทำทั้งหมด มันไม่มีอะไรของมันจะลอยมาหรือ อยู่เฉยๆ เขาจะคล่องพวงมาลัยให้ไม่มี ไม่มี มันเป็นสังขารธรรม สติก็ต้องฝึก สมาธิก็ต้องฝึก ปัญญาที่ต้องฝึก แล้วฝึกของมัน ฝึกให้มันเป็นจริงขึ้นมา

ถ้าเป็นจริงขึ้นมา นี่ไง เห็นตัวกิเลส แล้วก็ฆ่ากิเลส ฆ่ามัน ฆ่ามัน ฆ่ากิเลสมันนะ พอ กิเลสมันขาดออกไปเห็นใหม่ ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ ชั้น ๕ ไม่ใช่เราเหลืออะไร อะไรที่มันเหลือ...เหลือจิต จิตมันจะกลั่นออกมาเห็นใหม่ จิตมัน จะกลั่นออกมาจากอริยสังขาร

จิตกลั่นออกมาเพราะจิตเป็นคนกระทำเห็นใหม่ เป็นกุปปกรรม อกุปปกรรม กุปปกรรม ที่มันทำมา ที่ทำมาทั้งหมดมันเสื่อมสภาพหมด มันอยู่ใน มันเกิดขึ้นมาตั้งอยู่ดับไป มันเป็น ธรรมชาติของมัน อกุปปกรรม อกุปปกรรมที่มันเกิดขึ้นแล้วมันไม่แปรปรวน แล้วมันเป็นความจริงของมันเห็นใหม่

สิ่งที่เป็นความจริงขึ้นมาเห็นใหม่ พระโศคาบัน แล้วมันจะเสื่อมไปไหน พระโศคาบัน อย่างไม่เสื่อม พระโศคาบันคือต้องเป็นพระโศคาบันเอง จะรู้จากพระโศคาบันเอง เคย เป็นพระโศคาบันมาแล้ว มันเสื่อมไปเสื่อมมา มันยึดทั้งนั้น มันไม่เป็นความจริงหรอก ดำرایัง คั้นไป ยิ่งทำไป ยิ่งเขียนกันต่อไป มันยิ่งจินตนาการกันไป แล้วคนเชื่อกันไปนะ มันจะเสีย ความเห็นของเขา แต่ถ้าเป็นความจริงของเราละ เราทำของเรา

คูสิ ในมุตโตทัยขององค์หลวงปู่มั่นเห็นใหม่ ธรรมะสถิตในหัวใจของใคร ถ้าธรรมะ สถิตในหัวใจของปู่ชุนนะ มันเหมือนทองคำอยู่ในเหมืองเลย ธรรมะสถิตในหัวใจของใคร เหมืองเวลาเขาขุดขึ้นมาแล้วเห็นใหม่ พระโศคาบันเห็นใหม่ จิตสะอาดขึ้นมา ๒๕ เปอร์เซ็นต์ พระสัททาคามี ๕๐ เปอร์เซ็นต์ อนาคตเจ้า ๘๕ เปอร์เซ็นต์ พระอรหันต์ทองคำบริสุทธิ์ ทองคำ บริสุทธิ์ สิ่งต่างๆ นี่ธรรมะสถิตในหัวใจของใคร

นี่ไงแล้วธรรมะสถิตในหัวใจของใคร ถึงได้แสดงธรรมออกเป็นอย่างนั้น แสดงธรรม ออกมาที่ว่ามีใจเกียจจี้คร้าน ให้ทำอะไรโดยพลังเปลวไปเลย ทำสะดวกสบาย เขาบอกไม่ได้ พลังเปลว นี่ตั้งใจทำ นี่ทำกันจริงจังมากเลย ทำกันสุดขอดชีวิตเลย สุดขอดชีวิต สุดขอดชีวิตกิเลส ใจ สุดขอดชีวิตแต่มันไม่เป็นธรรม ถ้าสุดขอดที่เป็นธรรมมันต้องเป็นความจริง ถ้าสุดขอดชีวิต เห็นใหม่ สุดขอดชีวิตมันไม่เป็นธรรม มันก็ไปอ้อมหอม ไปลงสู่กิเลส กิเลสชักจูงไป

ถ้ากิเลสชักจูงไป มันไปไหน มันก็กลับไปสู่ที่เดิมใจ กลับไปสู่ที่จิต ปฏิสนธิจิตเห็นใหม่ มันเกิดมันตายอยู่แล้ว ไปสู่ที่เดิม ก็ไปสู่ที่จิต กลับคืนไปสู่กิเลสใจ ปฏิบัติมาทั้งชีวิตเลย กลับคืน

ไปสู่จุดเริ่มต้นนั้น ที่ไม่ได้อะไรเลย แต่ของเราทำขึ้นมา มันจะทุกจะยาก จะได้ไม่ได้ อันนั้นเป็นอำนาจวาสนาในการประพฤติปฏิบัติ คนเราปฏิบัติถ้าถูกต้องนะ นี่ไง ความเพียรชอบ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ ครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลามันเป็นธรรมขึ้นมา มันเป็นธรรมโดยชอบ โดยชอบธรรมเห็นใหม่ สัมมา โดยไม่ชอบ โดยความบิดเบือน โดยความบังคับข่มขู่ โดยความอ้อมชอมเห็นใหม่ มันก็เลยไม่เป็นจริง

นี่ไงธรรมะต้องประจักษ์ ประจักษ์ในความเป็นจริง หรือประจักษ์ในความจอมปลอม ถ้าประจักษ์ในความเป็นจริง ผู้ที่รู้จริง เขาจะเห็นจริงของเขา เขาจะเห็นความบกพร่อง ไอ้คนที่รู้ปลอม มันปลอมของมันในตัวมันอยู่แล้ว ความจอมปลอมอย่างนี้ ขอเข้าสังคมไหนก็ได้ที่เขาเออออห่อหมก เพราะมันปลอมอยู่แล้วใช้ใหม่ แค่อ้างขอมรับ แค่อ้างขอมรับนับถือ นี่เขาก็พอใจของเขาแล้ว เพราะมันปลอม มันไม่มีค่า แค่อ้างชื่นชม ไครยินดี เขาก็ยอมด้วย

แต่ถ้าตามความเป็นจริง มันไม่เป็นอย่างนั้น เพราะความเป็นจริง ความจริงเป็นความจริงเหนือโลก สังคมมันเป็นของคลุกขี้ มันเป็นขี้โลก ขี้โกรธ ขี้หลง ความจริงนี้จะไม่อ่อนตัวลงมาสู่ความจอมปลอมอย่างนั้น คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก ถ้าโลกนี้คนโง่มากเห็นใหม่ ทำไมจะต้องให้คนโง่มันเห็นดีเห็นงามด้วยละ ในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าประพฤติปฏิบัติง่าย ประพฤติปฏิบัติดี ประพฤติปฏิบัติต่างๆ มันก็เป็นเรื่องโลกๆ โลกเขาชักนำกันไป นี่ไงธรรมะไม่ได้หย่อนตัวลงมาสู่ความจอมปลอมอย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นความจริงเห็นใหม่ครูบาอาจารย์ท่านบอก หลวงปู่มั่นท่านบอก ต้อง! อย่างเดียวเลย คีล สมาธิ ปัญญา ต้องพุทธโธ ต้องปัญญาอบรมสมาธิ ต้อง! อย่างเดียว พอต้องแล้วมันก้าวเดินขึ้นมาแล้วมันจะเป็นตามความจริงนั้น ความเป็นจริงนั้น พอมันประพฤติปฏิบัติไปแล้ว ถ้าเป็นสมาธิก็สมาธิจริงๆ ถ้าสมาธิจริงๆ แล้วนะ ถ้าคนมีอำนาจวาสนา มีมาก เวลาประพฤติปฏิบัติไป จิตสงบบ้าง ไปเห็นดวงแก้ว เห็นอะไรต่างๆ แล้วตามไป ตามไป แล้วพอมันเสื่อมขึ้นมาแล้ว ทำขึ้นมายาก

ในเมื่อวงปฏิบัติเรา...มี ในการปฏิบัติ มันก็มีผิดมีถูกเป็นธรรมดา คำว่าปฏิบัติมันมีถูกมีผิดธรรมดาแล้ว คำว่าธรรมดาเห็นใหม่ เพราะทางที่ไม่เคยเดิน ของที่ไม่เคยเดิน ของที่ไม่เคยทำชีวิตของเรา นะ คุณติ เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ พ่อแม่ต้องเลี้ยงดูไป ถ้าพ่อแม่ใจร้าย พ่อแม่ไม่ดูแล ก็ป่วยตายายก็ดูแล ชีวิตนี้ต้องเดินไปข้างหน้าโดยธรรมชาติของมัน คนเกิดมาแล้วต้องเป็น

ผู้ใหญ่เป็นธรรมดา ต้องแก่แต่เป็นธรรมดา แต่จิตมันไม่เป็นเช่นนั้น เวลาปฏิบัติฝึกปฏิบัติไม่ถูกทางแล้ว มันจะโตขึ้นมาได้อย่างไร มันไม่เติบโต โตแล้วมันไม่เป็นไปเลย

แต่ชีวิตของคนนะ เกิดมาแล้วนะ เขาจะไม่มีใครดูแล เขาถึงเป็นเด็กอนาถา มันก็ปากกัดตีนถีบขึ้นมา ก็สร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาได้ สังคมเขาก็ดูแลกัน นี่ปฏิบัติโดยโลก ปฏิบัติโดยธรรม มันเป็นอย่างนั้นไปไม่ได้หรอก โดยจิต มันมีปัญญา มันมีสติปัญญาดูแลตัวมันเอง ตัวเองต้องดูแลตัวเอง ตัวเองเกิดเอง จิตเกิด จิตเกิดในธรรม

ถ้าจิตเกิดในธรรมขึ้นมา สภาวะธรรมที่เกิดขึ้นมา จิตนี้มันเกิดขึ้นมา ธรรมเหนือโลกอย่างนี้ เกิดขึ้นมาได้อย่างไร ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอด มหัศจรรย์มหาศาลเลยอย่างมากมาย สุดยอดมหัศจรรย์อย่างมากมายเลย แต่เราประพฤติปฏิบัติกันโดยความเป็นจริงมากน้อยแค่ไหน มันก็อยู่ที่วาสนานะ อยู่ที่ความเป็นจริงของเรา

โลก...คนโง่มากคนฉลาดมาก ถ้าคนโง่มาก เขาก็ว่าความสะดวกสบาย การประพฤติปฏิบัติที่หอมชอบกับกิเลสนั้นก็ถูกต้องแล้วไง มันจะผิดไปไหนล่ะ ก็มันสะดวกสบาย ก็มันว่างจริงๆ นะ โห...ธรรมะพระพุทธเจ้าบอกให้ว่างก็ว่าง อู๊ย...ว่างมากเลย แล้วทำแบบพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ก็ทำตามพระพุทธเจ้าหมดแล้ว มันจะมีแบบไหน พระพุทธเจ้าองค์ไหนจะสอนแตกต่างไปกว่านี้อีกล่ะ

ธรรมะของพระพุทธเจ้า พระสารีบุตรค้านเลย ว่าเราไม่เชื่อพระพุทธเจ้า เราไม่เชื่อพระพุทธเจ้า เราเชื่อที่จะความจริงในหัวใจของเรา จนพระไปฟ้องพระพุทธเจ้านะ บอกพระสารีบุตรแหกคอก ไม่เชื่อพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกไม่ใช่ พระสารีบุตรนี้ถูก เพราะความเชื่อแก้กิเลสไม่ได้ จะมาเชื่อพระพุทธเจ้าอยู่ มาเกาะชายจิวรอยู่ ก็เป็นพระอรหันต์ไม่ได้

แต่ถ้าจะไปปฏิบัติอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา อยู่ห่างไกลขนาดไหน ปฏิบัติธรรมเรา เหมือนอยู่กับเราอยู่ใกล้เรา พระสารีบุตรปฏิบัติธรรมตามความเป็นจริง พระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์ แล้วพระสารีบุตรเชื่อใคร แต่นี่บอกเลย นี่พระพุทธเจ้าสอนแล้ว แล้วจะเอาอะไรให้มากกว่าพระพุทธเจ้าไปอีกล่ะ

พระพุทธเจ้าสอนก็สมบัติพระพุทธเจ้า แล้วสมบัติเราล่ะ สมบัติของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติล่ะ ถ้าสมบัติของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมีพระพุทธเจ้าสอนก็ถูกต้อง สาธุ พระพุทธเจ้าสอนถูกหมด

เลย แล้วเราก็รู้จริงด้วย เราก็บอกได้จริงๆ ได้ด้วย บอกวิธีการได้ แยกแยะได้ คุณสิ เราเดินไปบนถนนนะ มีชอย มีทางร่วม ทางแยก อีกเยอะเยอะไปอีกมหาศาลเลย เราก็บอกได้หมด เพราะเรารู้

แต่นี้พระพุทธเจ้าบอกให้ไปทางนี้ก็ไปทางนี้ แล้วจะมีทางอื่นจากพระพุทธเจ้าที่ไหนอีกล่ะ ก็ทางนี้พระพุทธเจ้าสอนไง พระพุทธเจ้าสอนนะถูก แต่เราเข้าใจผิด เราเข้าใจว่า เราจะทำแบบนั้น รูปแบบนี้ พระพุทธเจ้าสอนหลากหลายมากนะ พระพุทธเจ้าสอนพระสารีบุตรไปอย่างหนึ่ง สอนพระโมคคัลลานะไปอย่างหนึ่ง สอนพระอุบาลีไปอย่างหนึ่ง สอนพระอนุรุทธะไปอย่างหนึ่ง

สอนพระนันทะเห็นไหม สอนพระนันทะนี่พาไปหาเทวดาเลย เห็นไหมเพิ่งแต่งงานมาเห็นไหม คิดถึงภรรยาตลอดเวลา จำภรรยาสวยไหม...สวย จับมือเลย เหาะขึ้นไปบนสวรรค์เลยสวยไหม...สวยมาก แล้วภรรยาเป็นไง ลิง เหมือนลิงเลย เวลาสอนพระนันทะเห็นไหม เพราะอย่างนั้น แล้วลงกลับมา อยากได้เทวดาไหม สวยไหม สวยมากเลย อยากได้ไหม อยากได้ก็พุทโธ พุทโธทำสมาธิให้ได้ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เป็นพระอรหันต์เลย

นี่ไงพระพุทธเจ้าสอน สอนหลากหลายมาก แล้วพระพุทธเจ้าสอนใครล่ะ แล้วที่พระพุทธเจ้าสอนแล้ว ทางที่พระพุทธเจ้าสอนแล้ว แล้วสอนใครล่ะ แล้วเราสอนอย่างไร โดยหลักเห็นไหม สีด สมาธิ ปัญญา โดยหลักคือ มรรคญาณ โดยหลักเห็นไหม สิ่งต่างๆ จะเกิดขึ้นมาแต่ให้มันเกิดขึ้นตามความเป็นจริง เกิดขึ้นจากการกระทำ

เงินก็เป็นเงินจริงๆ ใช้ในท้องตลาดแล้วตำรวจไม่จับ ถ้าเป็นสติก็เป็นสติที่มันเป็นจริงกับเรา สติไม่ใช่จิต เกิดจากจิตเห็นไหม ปัญญาที่เกิดจากจิต สมาธิที่เกิดจากจิต ถ้ามันเกิดจากจิตก็ให้มันเกิดตามความเป็นจริง แล้วพอเกิดแล้วมันก็เข้ามาฆ่ากิเลส ทำลายหัวใจ ทำลายจิตเห็นไหม เจอพุทธะที่ไหน ให้ฆ่าพุทธะก่อน

จิตเดิมแท้มีสองใส พุทธะไง พุทโธ พุทโธ พุทโธ จนพุทโธกับจิตเป็นอันเดียวกัน พุทโธจนพุทโธไม่ได้ เพราะตัวจิตเป็นพุทโธซะเอง โอ้อโฮ...สมาธิเป็นอย่างนี้เอง โอ้อ...พุทโธไม่ได้เลย อปปานาสมาธิ ถ้ายังพุทโธได้ ยังมีความว่างอยู่ นั่นก็เป็นอุچارสมาธิ แต่ถ้ามันพุทโธว่างชั่วคราว่าๆ ขณิกสมาธิ พุทโธ พุทโธ พุทโธ จนใจเป็นพุทโธซะเอง

แล้วพอมันชำระกิเลส เป็น โสดา สกิทากา อนาคาเห็นไหม ถึงที่สุดแล้วจิตเดิมแท้เห็นไหม ต้องทำลาย ทำลายจิตดวงนั้น แล้วทำได้ไหม พุทธะฆ่าได้อย่างไร ก็พระพุทธเจ้าสอนแล้ว

ไปฆ่าพระพุทธเจ้าไม่บาปไม่กรรมหรือ...ไม่ได้ฆ่า พระพุทธเจ้าก็ทำอย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นพุทธะทางโลก

พุทธะ จิตเดิมแท้ พุทธะที่เวียนตายเวียนเกิด ผู้รู้ที่มันเวียนตายเวียนเกิด ถ้าไม่ฆ่าผู้เวียนตายเวียนเกิด พุทธะคือผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ต้องทำลาย ไม่ให้มีผู้รู้ ไม่ให้มีผู้ตื่น ไม่ให้มีผู้เบิกบาน ก็ไม่มีผู้เกิดผู้ตาย มันต้องฆ่า ฆ่าทำลาย แต่นี่คือการฆ่ากิเลส เพราะอะไร เพราะพุทธะนี้มันเป็นจิตเดิมแท้ที่ส่องใส แล้วมันก็เศร้าหมอง

มันเป็นสิ่งที่อยู่ของพญามารด้วย ที่อยู่ของพุทธะด้วย ที่อยู่ของปู้ยาคายายของมารด้วย ถ้าทำลาย นี่ใจพ่อของพญามาร เรือนยอดของนางคันทหา นางอรดีเห็นไหม เรือนยอด ๓ หลัง รวบรวมอยู่บนเรือนยอดหลังเดียวนี้ แล้วทำลายลงที่นี้ พอทำลายสิ้นสุดกระบวนการของมัน จบสิ้นกระบวนการ ทำลายหมดเลย

นี่ใจ พระพุทธเจ้าสอน พระพุทธเจ้าสอนให้ทำลาย ทำลายกิเลส ยิ่งทำลายยิ่งส่องแผ่ว ถ้าใครไม่กล้าทำลาย ใครไม่เคยทำลาย ไม่รู้จักทำลาย ไปยอมจำนนกับมัน ไปยอมสมยอมกับมัน โอ๊ย...พุทธะ พุทธะ กราบพุทธะ โอ๊ย...พุทธะ เห็นไหมจิตเดิมแท้ใจ พอเห็นความสว่างใสวณะ โอ๊ย...นิพพาน นิพพาน เดียวก็เสื่อม เสื่อมเด็ดขาด อยู่ไม่ได้ เพราะมันไม่เป็นความจริง ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันจะย้อนกลับเข้าไป แล้วค่อยกลับเข้าไป ทำลายเข้าไป เป็นชั้นเป็นตอนนะ

เวไนยสัตว์ มรรค ๔ ผล ๔ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มี มรรค ๔ ผล ๔ นะ เริ่มต้นขึ้นมา จากปุถุชน ปุถุชนคนที่ประพฤติปฏิบัติได้นั้นยากแสนยาก ปฏิบัติขึ้นไปแล้วจะได้เป็นกัลยาณปุถุชน เป็นกัลยาณปุถุชนจิตจะควบคุมได้ง่ายขึ้น พอควบคุมให้ได้ง่ายขึ้นมาเห็นไหม เราย้อนกลับไปเห็นไหม ย้อนกลับไปดู กาย เวทนา จิต ธรรม

แต่เวลาเขาประพฤติปฏิบัติ เขาดูกาย ดูเวทนา ดูจิต ดูธรรม มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นโลกียะ มันเป็นปฏิสนธิจิต มันเป็นจิตหยาบๆ ที่มันทำอยู่ ก็พิจารณาเข้าไปมันก็ปล่อยมาเป็นสมาธินี้แหละ แล้วออกไปรับรู้เห็นไหม กาย เวทนา จิต ธรรมเหมือนกัน แต่เพราะมีสมาธิแบ่งแยก มันเลยพิจารณาของมันไป พอพ้นพอมันชำระขาด โสคาบัน พอขึ้นไปสภิกทาภา จิตจะละเอียดขึ้นไป พิจารณา มรรค ๔ ผล ๔ เหมือนกัน

พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรมเหมือนกัน แล้วมันขาดเห็นใหม่เป็นสกิทา อนาคา กาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณาเหมือนกันแต่มันกายคนละขั้นคนละตอน คือมันลึกซึ่งหยาบละเอียด ต่างกัน มิติกับมิติมันลึกซึ่งมาก พอทำลายๆ ขึ้นมาขาดถึงพระอนาคา พระอนาคาจิตเดิมแท้นี้ ผ่องใส กาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกัน

อยู่ที่วิทยานิพนธ์ของครูบาอาจารย์แต่ละองค์ที่มันไม่เหมือนกัน ทำลายสิ้นกระบวนการของมันเห็นใหม่ จบสิ้นกระบวนการทำลายหมดเลยแล้วสะอาดบริสุทธิ์ นี่ไงธรรมะต้องประจักษ์ ธรรมะจะประจักษ์กับหัวใจผู้ที่บริสุทธิ์ผุดผ่อง มันประจักษ์กลางหัวใจเลย ธรรมะต้องประจักษ์ เอวัง